

Fagbladet **FOA**

tema:

LEDIGE SVIGTES

Kortere aktivering truer
chancen for at få job

SIDE 34

6

GODE RÅD

Til at styrke børns
relationer i små grupper

SIDE 26

FORTROLIGE DATA FLYDER PÅ NETTET

Har du styr på borgernes
oplysninger?

SIDE 8

Hver torsdag bader børn og voksne fra Vestre SFO i Silkeborg

BØRN VOKSER AF VINTERBADNING

SIDE 16

Pas på de følsomme data

Med et enkelt klik kan man finde personfølsomme oplysninger på nettet om for eksempel patienter på sygehuse og anbragte børn. Det kan være navne, cpr-numre og helbredsforhold, som let kan misbruges, hvis data falder i de forkerte hænder. Det viser Fagbladet FOAs research.

Blot ved at søge på Google fandt fagbladet 13 IT-manualer, der indeholder fortrolige data på knap 100 borgere. Manualerne ligger typisk som Word-dokumenter på myndighedernes hjemmesider, og de bliver brugt af eksempelvis ansatte på sygehuse og af sagsbehandlere i kommunerne. Men desværre kan nysgerrige og lyssky personer også kigge med. Et af de steder, hvor det er gået galt, er Region Syddanmark, hvor man ved en fejl har lagt følsomme personoplysninger ud om en gruppe patienter. Det er bl.a. gået ud over Heidi Gulbæk Thomsen, som på trods af god pleje på sygehuset nu oplever et tillidsbrud.

Oplysningerne slipper ud, fordi de ansvarlige har for travlt, sjusker eller er uvidende om, hvordan borgernes data bedst beskyttes. Uanset hvad skal der strammes op, så både borgere og ansatte kan føle sig sikre. Vi kan hverken være tjent med, at datatyve kan stjæle vores identitet, eller at tilliden mellem borger og medarbejder skades. ★

Gitte Hejberg

Gitte Hejberg
ansv. chefredaktør
gith@foa.dk
Tlf.: 46 97 24 58

Anna Rossman Thejsen
redaktionschef
anrt@foa.dk
Tlf.: 46 97 23 97

Merete Nielsen
redaktionssekretær
men@foa.dk
Tlf.: 46 97 25 25

Finn Danielsen
journalist
fida@foa.dk
Tlf.: 46 97 23 33

Mette Boysen
Journalist
mebo@foa.dk
Tlf.: 46 97 23 28

Ved en fejl blev oplysninger om Heidi Gulbæk Thomsens nyresygdom lagt ud på nettet.

Side 8-11

Tilliden sat over styr

Boligrådgiver Sakse Andersen (tv.) hjælper udsatte borgere – lige fra at holde fogeden fra døren til som her at få tilbud på en hovedrengøring.

Side 28

EN HJÆLP DER BATTER

Tid til farvel

FOAs forbundsformand gennem 16 år, Dennis Kristensen, takker af.

Side 14

Har du en hemmelighed?

Pædagogisk assistent Lulu Sørensen har bygget en hule, hvor der er ro til at skabe tætte relationer til børnene.

Side 22

I hvert nummer

Det virker	19
Fagligt talt	20
FOA hjælper	30
Dennis K	32
7 skridt	43
Mad med Klinken	53
Quizzen	58

Aktivering af ledige forringet

Kortere aktiveringsforløb gør det sværere at komme i job igen.

Side 34-41

tema
aktivering

Anders Ejbye-Ernst
journalist
anee@foa.dk
Tlf.: 46 97 23 25

Ida Østerlund Brænder
journalistpraktikant
ibm@foa.dk
Tlf.: 46 97 25 65

Maja Honoré
grafiker
maja001@foa.dk
Tlf.: 46 97 22 57

May Buhr
grafiker
mayb@foa.dk
Tlf.: 46 97 24 42

UDGIVER

FOA

Staunings Plads 1-3
1790 København V
Tlf.: 46 97 26 26
Fax: 46 97 22 90
foa.dk
foa@foa.dk

nyt

25

procent. Så mange ældre mellem 65 og 74 år drikker mere, end Sundhedsstyrelsen anbefaler. Det vanskeliggør personalets arbejde på plejehjem landet over.

Kilde: Jyllands-Posten

Foto: Mikkel Østergaard

Mere uddannelse giver højere økonomisk vækst. Det er en god forretning for samfundet at øge uddannelsesniveaue for ufaglærte.

FORSKNINGSCHEF I ROCKWOOL FONDENS FORSKNINGSENHED
JAN ROSE SKAKSEN TIL UGBREVET A4

Tæt på jobrekord

Beskæftigelsen steg mellem oktober og november 2017 med 6.100 personer. Fremgangen er meget tæt på rekorden fra 2008, før finanskrisen ramte. Ifølge cheføkonom for Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Erik Bjørsted, er dansk økonomi i glimrende form.

Kilde: Arbejdernes Erhvervsråd

Kampvalg til formandspost i FOA.

25. april bliver FOAs nye formand valgt på en ekstraordinær kongres. De delegerede har to kandidater at vælge imellem: FOAs nuværende næstformand, Mona Striib, og Nanna Højlund, næstformand i LO. Dennis Kristensen, der har været formand i 16 år, stopper, fordi han ifølge FOAs forbundslove skal gå af som 65-årig.

Hvad gør din kollega til årets bedste kollega?

Foto: Heidi Lundsgaard

Louise Bakke Møller, neurofysiologiasistent på Odense Universitetshospital

Høj faglighed og varmt væsen

Kirsten fortjener anerkendelse og himmelhøj ros for hendes store faglighed og arbejdsindsats, både når det kommer til patienter og kolleger. Uden hendes varme væsen ville vores hverdag ikke være den samme.

Foto: Jørgen True

Carina Landorff, social- og sundhedshjælper i Den Sociale Hjemmepleje i København

En rummelig sjæl

Lige meget hvor hårdt det i perioder kan være, står Ole altid klar til at hjælpe og altid med et smil på læben. Hos alle borgere og kolleger er Ole meget vellidt. Han har en fantastisk stor rummelighed i sin sjæl.

Foto: Jørgen True

Nadine Feline Jørgensen, social- og sundhedsassistent på Kærbo Plejecenter i København

Nyskabende

Rana har sit hjerte med sig i alt, hvad hun laver, og ekstra energi når det kræves. Hun er nyskabende og ser muligheder. Man glæder sig simpelthen bare til at komme på arbejde, når det er mandag, for der står Rana.

Foto: Niels Åge Skovbo

Malene Eghøj, dagplejer i Hovedgård Dagpleje i Horsens Kommune

Altid klar med et knus

Rikke er verdens bedste dagplejer. Hun er utrolig omsorgsfuld over for kolleger og børn. Hun ser på alle udfordringer med et positivt sind, som gør, at det altid er dejligt at samarbejde med hende.

Fagbladet
FOA
kårer årets
kollega

Side 12

Af Rasmus Handberg Baunegaard Nielsen og Ida Østerlund Brænder

Historisk storkonflikt er på vej

Cirka 66.000 af FOAs medlemmer skal i konflikt, hvis der ikke opnås enighed om nye overenskomster.

Af Finn Danielsen og Rasmus Handberg Baunegaard Nielsen ★ arkivfoto: Jørgen True

Uenighed om især lønnen har ført til sammenbrud i forhandlingerne om nye overenskomster i hele den offentlige sektor.

FOA har derfor udtaget tæt på 16.000 medlemmer til at strejke i kommuner og regioner. Endnu flere, omkring 66.000 FOA-medlemmer, bliver en del af konflikten i tilfælde af en lockout.

“Vi har sørget for at udtage til konflikt i de fleste kommuner og alle regioner og på så mange områder som muligt. Vi var helst uden konflikt, men jeg fornemmer en vilje og energi hos medlemmerne, som betyder, at vi står stærkt,” siger FOAs formand, **Dennis Kristensen**.

Løn under konflikt

Medlemmer, der hverken bliver en del af strejkeholdet eller bliver lockoutet, skal passe deres arbejde præcis, som de plejer.

Dem, der bliver en del af konflikten, skal forlade arbejdspladsen, når konflikten træder i kraft.

En historisk storkonflikt rykker stadig tættere på. Det har fået, **mange ud på gaderne**.

De må kun være på arbejdspladsen, hvis de er en del af det nødberedskab, som iværksættes på nogle arbejdspladser.

Medarbejderne i nødberedskabet bliver aflønnet af arbejdsgiverne efter aftale med FOA, men de må kun udføre arbejdsopgaver, som er omfattet af nødberedskabet. De skal holde sig fra alle konfliktramte funktioner.

I tilfælde af strejke vil de medlemmer, hvis arbejdspladser er udtaget til at strejke, få konfliktunderstøttelse. I tilfælde af, at arbejdsgiverne varsler lockout, vil FOAs hovedbestyrelse tage stilling til spørgsmålet om konfliktunderstøttelse.

Når konflikten slutter, er arbejdssituationen den samme som før. FOA meddeler derfor de konfliktramte medlemmer, at arbejdet skal genoptages efter vagtplanen, også selvom man ikke har haft mulighed for at se den fire uger før. ★

fida@foa.dk

Strejke eller lockout?

Begge parter i forhandlingerne kan starte en konflikt. FOA kan varsle strejke, mens arbejdsgiverne kan varsle lockout, hvor FOAs medlemmer udelukkes fra arbejdspladsen.

Ferie ved konflikt

Man kan holde ferie, hvis den går i gang senest samtidig med, at konflikten begynder. Men man kan ikke påbegynde en ny ferie, efter at konflikten er gået i gang.

Elever er ikke med i konflikten

Elever og praktikanter er ikke en del af en eventuel konflikt. Derfor skal arbejdspladsen tage stilling til, hvordan de kan gennemføre deres uddannelsesforløb under konflikten.

Hvis du vil vide mere om overenskomstforhandlingerne, kan du følge med på temasiden foa.dk/ok18.

Ansatte i dagtilbud får sparring udefra

Sundhedsplejersker og socialrådgivere rykker ind i dagtilbud. Det styrker den tidlige forebyggelse.

Af Sofie Janerka

Sparring med andre faggrupper er blevet udbredt i dagtilbud landet over. Særligt socialrådgivere og sundhedsplejersker er kommet på banen i formelle samarbejder med det pædagogiske personale. Det viser en ny kortlægning, som Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, VIVE, står bag.

Ud af 125 samarbejder fordelt på 79 kommuner er socialrådgivere og sundhedsplejersker med i lidt over 100 hver. Det fortæller **Nanna Lindeberg**, der er seniorprojektleder i VIVE.

“Sundhedsplejersker og socialrådgivere giver sparring til personale og forældre. Nogle steder er de også med i hverdagen, hvor de observerer børnene og deres samspil med andre børn og voksne. Fællesnævneren er, at man ønsker at tage udfordringer for et barn i opløbet og hurtigt få testet, om der skal sættes ind,” siger hun.

Faste møder giver tidlig opsporing

VIVE fremhæver 13 indsatser. En af dem er det tværfaglige samarbejde i dagplejen på Ærø. Her tog socialrådgiver **Astrid Abildgaard Klausen** i 2013 initiativ til månedlige møder i legestuen, hvor hun selv og øens sundhedsplejerske deltager.

“Vi følger barnet i flere år og kan derved afhjælpe udfordringerne, før de vokser sig store,” siger hun og nævner som eksempel, hvis forældre har svært at sætte grænser.

Erfaringerne har været så gode, at Astrid Abildgaard Klausen og sundhedsplejersken vil starte lignende forløb i øens kommunale børnehaver. ★

Sofie@sojamedia.dk

Dagplejerne er gode til at formidle, at vi er her for at hjælpe. Så forældrene er positive.

ASTRID ABILGAARD KLAUSEN,
SOCIALRÅDGIVER PÅ ÆRØ

Sociale indsatser i dagtilbud

- VIVE har kortlagt praksisser for samarbejde om sociale indsatser i dagtilbud i rapporten ‘Målrettede sociale indsatser i dagtilbud’. I alt er der 125 indsatser fordelt på 79 kommuner.
- Socialrådgivere er involveret i 100 af indsatserne. Det samme gælder for sundhedsplejersker.
- 13 samarbejder er fremhævet som inspiration til andre, der ønsker at indgå i samarbejde for at styrke den tidlige forebyggende indsats.

Kilde: VIVE

Læs mere

foa.dk/vive

Flere øjne på børnene

Alle børn i dagplejen på Ærø bliver gennemgået på tværfaglige møder hver måned i legestuen.

Af Sofie Janerka ★ foto: Heidi Lundsgaard

Der er ro i dagplejens hus i St. Rise på Ærø. Alle børnene sover under halvtaget i haven efter en formiddag med tummel og leg.

Middagsstunden bliver denne onsdag brugt til et møde, hvor dagplejeleder **Anne Bay Madsen** samt en socialrådgiver og øens eneste sundhedsplejerske deltager. Sammen med de tre dagplejere i legestuen gennemgår de alle børnene. Det sker som en fast rutine hver måned.

“Vi fanger stort og småt og taler om, hvordan vi kan hjælpe barnet. Det kan være alt fra at sætte grænser eller få en god søvn til større indsatser med udvidet hjælp til dagplejer eller familie,” fortæller Anne Bay Madsen, der både er leder og dagplejepædagog.

Er der større udfordringer, aftaler de opfølgende møder med forældrene eller større indsatser.

Renlige børn

Samarbejdet har eksempelvis ført til, at stort set alle dagplejebørn på Ærø har smidt bleen, inden de starter i børnehave, fortæller sundhedsplejerske **Dorte Lindberg Madsen**.

“Vi kunne se, at en del børn ikke nåede at blive renlige. Vi indkaldte derfor til et forældremøde, hvor vi talte om renlighed, og havde fokus på det på vores månedlige møder. Det gav hurtigt resultater,” siger hun.

Glad for sparring

Gitte Albertsen, der har været dagplejer i to år, er glad for den månedlige sparring. Også selvom hun ikke altid synes,

Sundhedsplejerske Dorte Lindberg Madsen (tv), socialrådgiver Astrid Abildgaard Klausen og dagplejeleder Anne Bay Madsen er på besøg i legestuen, så blandt andre dagplejer Gitte Albertsen kan få **faglig sparring i middagsstunden**.

hun har noget at komme med.

“Når vi taler om børnene, og de andre spørger og byder ind med deres faglighed, får vi alligevel fat i vores tvivl og ideer til, hvordan vi kan hjælpe børnene,” fortæller hun.

“Som ny dagplejer får jeg også styrket min faglighed igennem samtalerne, og vi lærer hinandens børns styrker og svagheder bedre at kende.”

Hun oplever, at forældrene sætter pris på sparringen og regelmæssigt giver hende spørgsmål med, når hun nu alligevel mødes med de andre. ★

Sofie@sojamedia.dk

Sakset fra
fagbladetfoa.dk

22.02.

Mangledes kun to eksaminer, da hun blev udvist

Chileshe Ruth Mutale var to eksaminer fra at være færdig som sosu-assistent og havde fast job på hånden, da hun fik afslag på at få forlænget sin opholdstilladelse.

21.02.

Ansæt under falske forudsætninger: Nu står Pernille uden fast job

Sosu-assistent Pernille Krysfelt fik tilbudt drømmejobbet og sagde sin gamle stilling op. Men da hun modtog ansættelsesbeviset, stod der pædagogmedhjælper.

15.02.

Køretiderne knækkede Carina: Nu har hun sagt op

Efter 13 år i hjemmeplejen, en stress-sygemelding og fortsat pres på køretiderne, smed Carina Lindensparre håndklædet i ringen og sagde op. Nu er hun fast aftenvagt på et plejehjem.

15.02.

Se din skattelettelser: Hvert fjerde FOA-medlem får under 33 kroner

Du skal tjene mere end 200.000 kroner om året for at få skattelettelser, som kan mærkes.

15.02.

Flere ufaglærte ansættes til sosu-opgaver

Kommunernes problemer med at få uddannet personale til social- og sundhedsområdet betyder, at antallet af ufaglærte på området igen stiger.

*Læs flere
nyheder på
fagbladetfoa.dk*

Heidi Gulbæk Thomsen
er chokeret over, at
fortrolige informationer
om hendes sygdom
pludselig lå offentligt
tilgængeligt på nettet.

Fortrolige data flyder på nettet

Med et enkelt klik kan man finde personfølsomme oplysninger om **anbragte børn og patienter** på nettet. Som ansat kan du være med til at forhindre datasjusk.

Af Anders Ejbye-Ernst ★ foto: Heidi Lundsgaard

Navne, cpr-numre og helbredsoplysninger på alvorligt syge patienter og udsatte børn, som burde være strengt fortrolige, ligger frit tilgængeligt på nettet. Det kunne Fagbladet FOA konstatere ved en enkelt dags målrettet søgning på Google.

Oplysningerne slipper ud, fordi myndigheder og virksomheder sjusker med de personfølsomme data.

“Det er fuldstændig uacceptabelt. Persondataloven slår fast, at man skal sikre sig, at sådanne oplysninger ikke kommer til uvedkommendes kendskab,” siger kontorchef hos Datatilsynet **Jesper Husmer Vang**.

Datasjusk krænker den enkelte borgers privatliv og skader tilliden mellem borgeren og den sundhedsfaglige person.

“Det er afgørende, at fortrolige sundhedsdata forbliver fortrolige. Hvis man opdager, at personoplysninger slipper ud, har man pligt til straks at gå til ledelsen. Og ledelsen har pligt til hurtigt at få det fjernet fra nettet,” siger formand for Social- og Sundhedssektoren i FOA **Karen Stæhr**.

Op mod 100 borgere hængt ud

Fagbladet FOA fandt ved blot at søge på Google 13 manualer fra tre regioner oprettet i Word til it-systemer brugt af alt fra hospitalsansatte til kommunale sagsbehandlere og tandlæger. Tilsammen indeholder manualerne fortrolige oplysninger om navne, cpr-numre og helbredsoplysninger på op mod 100 navngivne borgere fra Region Sydjylland, Region Hovedstaden og Region Nordjylland.

Fagbladet har kontaktet de ansvarlige myndigheder samt en række private databehandlere. De har efterfølgende fjernet dokumenterne og gennemgår nu deres sider for personoplysninger.

At så mange data overhovedet slipper ud, skyldes, at myndighederne bruger Word til at indsætte skærbilleder fra de journalsystemer, hvor fortrolige social- og sundhedsoplysninger om borgere er gemt. I de fleste tilfælde er billederne redigeret, så de fortrolige oplysninger ikke kan ses. Men når de ligger i et Word-dokument, kan du med et par klik i Word genskabe de oprindelige skærbilleder.

“Det er rigtig ubehageligt”
Side 10

Skærpede regler på vej

Det, at de personfølsomme og fortrolige oplysninger umiddelbart er skjult i manualerne, er ikke en formildende omstændighed. Det mener **Peter Blume**, der er juraprofessor og ekspert i persondataret på Københavns Universitet.

“Det er ikke en formildende omstændighed, at man skal nulstille billederne for at få adgang til de her oplysninger. Information om sygdom hører under personfølsomme oplysninger, som ikke må videregives. Det er virkelig problematisk, at det sker,” siger Peter Blume.

25. maj får alle, der har med personfølsomme oplysninger at gøre, endnu en grund til at stramme op på datasikkerheden. Her træder EU's persondataforordning i kraft. Forordningen skærper kravene til behandling af borgeres fortrolige oplysninger og medfører samtidig højere bødestrafte.★

anee@foa.dk

33

navne og cpr-numre på patienter indlagt på tre af Region Hovedstadens hospitalsafsnit lå gemt i et enkelt Word-dokument, som var lagt på nettet. Det opdagede Fagbladet FOA ved en simpel Google-søgning. I alt fandt fagbladet i løbet af en enkelt dag fortrolige oplysninger på op mod 100 borgere på nettet.

Derfor er det vigtigt

- Det er ulovligt at offentliggøre navne, cpr-numre og oplysninger om sundhedsforhold.
- Ved datasjusk brydes tilliden mellem borgeren og den sundhedsfaglige person. Det kan i sidste ende gå ud over behandlingen.
- 25. maj kommer der nye EU-regler med skærpede krav til behandling af borgeres data.

Kilde: Persondataloven, EU og FOA

“Det er rigtig ubehageligt”

Oplysninger om Heidi Gulbæk Thomsens nyresygdom blev ved en fejl lagt ud på nettet.

Af Anders Ejbye-Ernst ★ foto: Heidi Lundsgaard ★ illustration: Dennis N. Andersen

I en manual til et laboratoriesystem i Region Syddanmark har man ved en fejl lagt navne, cpr-numre og sundhedsoplysninger ud på tre patienter. Alle tre er tilknyttet nyremedicinsk ambulatorium på Odense Universitetshospital.

Hos en af patienterne kan man blandt andet se en liste med medicin, hun får mod sin nyre- og hjertesygdom. Patienten er 50-årige **Heidi Gulbæk Thomsen**, som Fagbladet FOA kontakter som led i verificeringen af oplysningerne. Hun er chokeret over at høre, at de oplysninger, hun regnede for fortrolige, er endt på nettet:

“Det er rigtig ubehageligt, at ens oplysninger ligger frit på den måde. Det burde jo kun være en selv og så det behandlende personale, der har adgang til det.”

Fagbladet FOA har fremlagt sagen for Datatilsynet, som slår fast, at offentliggørelsen af oplysningerne er et klart brud på persondataloven. Heidi peger da også på, at oplysningerne kan misbruges, hvis de havner i de forkerte hænder.

Frygter identitetstyveri

“Man hører så meget om, at man kan bruge personnumre til identitetstyveri. Folk kan let udgive sig for at være mig, når de har mit personnummer og mine private sundhedsoplysninger,” siger hun.

Sikkerhedsbristen betyder, at Heidi vil være mere opmærksom på, hvilke oplysninger hun giver videre om sig selv.

“Tilliden kommer på prøve af det her, for hvis jeg står i en situation, hvor jeg får det skidt på nogle psykiske måder, så vil jeg da stoppe op og tænke: Hvor meget skal jeg fortælle, for hvor kan det risikere at ende henne?”

Fejl skaber tillidsbrud

Heidi fortæller, at det værste ved den slags fejl er, at en sårbar del af hendes og andre syge menneskers livshistorie bliver blotlagt på nettet. Det skader den tillid, som hun påpeger, er afgørende i mødet mellem patienten og den sundhedsfaglige.

“Man betror sig jo til ansatte på sygehuset, for ellers kan de ikke hjælpe mig, når jeg har det dårligt. Men den tillid bliver udfordret, når man opdager, at oplysningerne ikke holdes fortrolige.”

Region lukker siden ned

Da Heidi læser artiklen igennem inden publiceringen, tilføjer hun en enkelt detalje, som for hende er meget vigtig: Hun er taknemmelig for den pleje og behandling, hun har fået af personalet på Odense Universitetshospital, som har reddet hendes liv og hjulpet hende igen nogle af hendes hårdeste perioder.

Hun håber dog, at de vil passe bedre på hendes og andre patienters data i fremtiden. Det lover afdelingschef **Mads Haugaard** fra Region Syddanmark:

“Vi beklager dybt, at man har haft mulighed for at finde følsomme oplysninger om den pågældende person på nettet. Det er vigtigt, det nu er kommet til vores kendskab, så vi kan sætte en stopper for det,” siger han.

Han fortæller, at Region Syddanmark nu har lukket for adgangen til siden og ikke genåbner, før de er sikre på, at det ikke sker igen. ★

anee@foa.dk

Folk kan let udgive sig for at være mig, når de har mit personnummer og mine private sundhedsoplysninger.

HEIDI GULBÆK THOMSEN

Følsomme oplysninger om Heidi Gulbæk Thomsen og andre patienter flød på nettet. Region Syddanmark beklager dybt og lover, at det ikke sker igen.

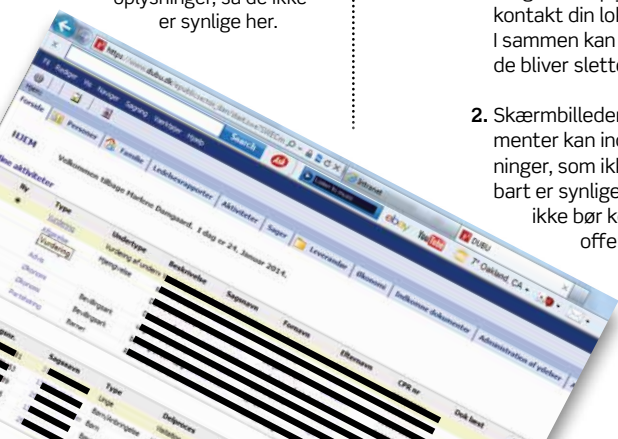

På kort tid lykkedes det Fagbladet FOA at finde 13 it-manualer gennem simple Google-søgninger, hvor der lå fortrolige oplysninger om borgere og ansatte gemt. Dette er nogle af de mange eksempler, vi fandt. For at beskytte de krænkede personer har vi overstreget navne, cpr-numre og sundhedsoplysninger, så de ikke er synlige her.

5 trin til at stoppe datasjusk på nettet

1. Finder du dokumenter med borgernes oplysninger, så kontakt din lokale leder, så I sammen kan sørge for, at de bliver slettet.
2. Skærbilleder i Word-dokumenter kan indeholde oplysninger, som ikke umiddelbart er synlige, men som ikke bør komme ud i offentligheden.
3. Vil du undersøge, om et skærbillede gemt i et dokument er 'sikkert', så marker det ved at klikke på det. Herefter skal du under menuen 'Billedværktøjer' trykke på 'Formater' og så klikke på 'Nulstil billede'. Hvis billedet har været beskåret, vil du kunne se det oprindelige skærbillede. Finder du dokumenter med borgernes oplysninger, så kontakt din lokale leder, så I sammen kan sørge for, at de bliver slettet.
4. Skal du selv lave en manual med skærbilleder eller andet, der kan indeholde borgeroplysninger, er det en god idé at formatere Word-dokumenter til pdf-format. I pdf-filer er det sværere at genskabe det oprindelige billede.
5. Hvis du vil være 100 procent sikker på, at der ikke ligger oplysninger gemt i et dokument, skal du printe det ud og derefter scanne det ind igen.

Kilde: Datatilsynet

Christina er årets kollega

Med **56 procent af stemmerne** løb social- og sundhedsassistent Christina Christiansen med titlen som Årets Kollega 2018 fra Fagbladet FOA.

Af Ida Østerlund Brænder ★ foto: Jørgen True

“Puha, her bliver lidt varmt, synes jeg,” griner social- og sundhedsassistent **Christina Christiansen**, mens hun vifter med sin hånd mod ansigtet. Det er måske ikke så mærkeligt. I den lille frokoststue hos Hjemmeplejen Smørum, hvor hun er ansat, er en masse kollegaer stimlet sammen for at overvære overrækkelsen af Fagbladet FOAs pris Årets Kollega 2018.

“Det er fedt. Jeg ved ikke helt, hvordan jeg skal reagere,” siger Christina lidt genert.

Holdt mig oppe

Sabrina Juul Jacobsen er den kollega, som indstillede Christina til Årets Kollega. Hun synes, at Christina fortjener titlen, fordi hun støttede Sabrina, da hun blev ramt af hård sygdom.

“Da mine dage så mest mørke ud, skrev hun og spurgte ind til mig. Hendes styrke og medmenneskelighed holdt gejsten oppe. Hun kom

sågar hjem til mig med en kollega med hjemmelavet kage, blomster og godt humør,” skrev Sabrina blandt andet i sin indstilling.

Mere end 400 stemmer

Blandt mere end 300 indstillinger udvalgte Fagbladet FOAs jury tre nominerede. Herefter var det op til medlemmerne at afgøre, hvem der skulle løbe med titlen. Det kapløb vandt Christina med 56 procent af stemmerne.

“Over 400 stemmer gik til dig, så der er mange, der synes, at du har gjort noget godt og rigtigt,” siger Fagbladet FOAs chefredaktør **Gitte Hejberg**.

Da hun overrækker blomsterne til Christina, filmer kollegerne løs med deres mobiler.

“Åh, jeg bliver altså helt rørt,” lyder det fra bageste række i frokoststuen, da Gitte Hejberg afslutningsvis siger stort tillykke. ★

“Jeg tænkte, **hvor mon mine ben blev af**, for dem sparke hun væk under mig,” fortæller Årets Kollega 2018, social- og sundhedsassistent Christina Christiansen (i midten) om, da hun fandt ud af, at kollegaen Sabrina Juul Jacobsen (tv.) havde indstillet hende til prisen.

Sådan blev Christina årets kollega

- FOAs medlemmer kunne i starten af året indstille deres bedste kollega til prisen Årets Kollega 2018.
- Blandt mere end 300 indstillinger valgte Fagbladet FOAs jury de tre bedste.
- En afstemning blandt medlemmerne afgjorde, hvem der vandt. Det blev Christina Christiansen med over 400 stemmer.
- De to andre nominerede var social- og sundhedshjælper **Ole Bremer Pedersen** fra Den Sociale Hjemmepleje i Valby og dagplejer **Rikke Nielsen** fra Horsens.

 Læs mere

Læs portrætter af de tre nominerede på foa.dk/kollega

ibrn@foa.dk

Har du svært ved at sove?

Undersøgelser viser, at netop pres og stress i hverdagen er skyld i helt op mod 90% af vores søvnproblemer. Det er der nogen ret naturlige årsager til. Har du haft en dag med fuld fart på, med mange opgaver, mange spekulationer og mange bekymringer, er det svært for kroppen at slippe den tilstand og falde til ro og falde i søvn.

Naturlige indholdsstoffer afhjælper søvnbesvær

Sedaforte er et mildt, naturligt middel, der hjælper dig med at slappe af, så du kan falde i søvn. Søvnlen bliver mere stabil og du vågner udhvilet.

Sedaforte indeholder:

- Kamille, der får kroppen til at slappe af, så du falder til ro.
- Humle, der i tabletform virker godt på søvnproblemer.
- Citronmelisse, der virker afslappende
- Schizandra, der sørger for en langtidseffekt. Planten får kroppen til at tilpasse sig, således at du også sover bedre på sigt.

Sedaforte er 100% naturlig.

HAR DU SVÆRT VED AT SOVE?

SET PÅ TV

Pia kan i dag se tilbage på en årrække, hvor hendes tilværelse blev ødelagt af søvnløse nætter. Hun var konstant træt og irriteret, og ligemeget hvad hun forsøgte, hjalp intet, før hun en dag læste om naturmidlet Sedaforte. Det blev et vendepunkt i hendes liv.

Ekstrakt fra schizandra i Sedaforte kan hjælpe dig med at blive bedre til at håndtere stress og understøtte dit mentale velbefindende.

Nu sover jeg godt hver nat

Da vi møder Pia i hendes dejlige hus i Grindsted, er det en frisk og glad kvinde, der åbner døren, og ingen ville tro at hun for kort tid siden konstant var træt og irriteret som følge af søvnbesvær. For et par år siden var 45 årige Pia plaget af store problemer i livet.

Fik problemer med at sove

Pia havde et ellers velfungerende liv, men en skilsmisse og en opslidende kamp om forældremyndigheden gav Pia alt for meget at tænke på. Pias familie og datteren Frederikke var bekymrede. De støttede naturligvis Pia og gjorde alt hvad de kunne for at hjælpe hende tilbage på rette

spor. Snart skulle det dog vise sig, at et nyt problem dukkede op: Hun fik svært ved at sove - og det er et problem, der rammer mange danskere hvert år. For mange ødelægger det humøret og livsmødet.

Naturmiddel blev løsningen

Da Pia en dag sad og læste, faldt hendes øjne på en reklame for naturmidlet Sedaforte. Det var beskrevet som et plantebaseret præparat, der virkede på flere måder i forhold til søvn. Da hun læste, at præparatet virkede afslappende og ikke sløvende, besluttede Pia sig for at prøve, og bestilte en pakke hjem.

"Efter fire til fem uger begyndte der at ske noget. Jeg kunne ganske enkelt mærke, at det virkede. Hvis jeg tager en Sedafortetablet hver aften en time før jeg går i seng, falder jeg hurtigere i søvn og sover godt hele natten. I dag kan jeg endda vågne op og gå på toilettet - og så gå ind i seng og sove videre bagefter", fortæller Pia.

"Det er ganske enkelt en stor lettelse, at mine søvnproblemer er løst så enkelt, og jeg kan bare mærke, hvordan mit livsmød og gode humør er tilbage, fordi jeg, takket være Sedaforte, nu atter får min gode nattesøvn".

VIL DU OGSÅ PRØVE SEDAFORTE?

Sedaforte indeholder planterne citronmelisse, kamille, schizandra og humle.

Regulerer søvnmonsteret og virker afslappende.

Sedaforte kan prøves på leveringsservice til halv pris for første pakke. Netop nu: kr. 99,- for to måneders forbrug.

Tabletterne kan bestilles på www.wellvita.dk eller på tlf. 82 30 30 40. Kundeservice er altid parat med råd og vejledning. Telefonerne er åbne hver dag kl. 8-16.

wellvita

“Jeg taler stadig dansk på portørsprog”

I slutningen af april tager FOAs forbundsformand **arbejdsuniformen af for sidste gang**. 65-årige Dennis Kristensen ser tilbage på sine 16 år på posten – og på om han fik efterlevet de tre aftaler, han indgik med sig selv, den aften han blev valgt som formand.

Af Mette Boysen ★ foto: Jørgen True

Aldersgrænse for formænd

Ifølge FOAs forbundslove skal en formand gå af, når vedkommande fylder 65 år. Dennis Kristensen fyldte 65 år i februar, men fordi det var midt i overenskomstforhandlingerne, skal en ny forbundsformand først vælges 25. april.

Kilde: FOA

Kampvalg om formandsposten

To kandidater, Mona Striib og Nanna Højlund, har meldt sig til posten som ny forbundsformand for FOA. Dermed er der lagt op til kampvalg ved den ekstraordinære kongres 25. april. Mona Striib er i dag næstformand i FOA, og Nanna Højlund er næstformand i LO. Det er FOAs 598 delegerede, der skal vælge formanden.

Kilde: FOA

Det er snart 16 år siden, at få stemmer en torsdag i maj 2002 afgjorde, at den tidligere portør og tillidsrepræsentant **Dennis Kristensen** blev FOAs nye forbundsformand.

Den majaften indgik han tre aftaler med sig selv. De har præget hans tid og kendetegnet ham som formand.

“Gennem årene har jeg mødt mange, der har fået alvorlige erhvervsskader af at være i jobbet. En af skaderne er, at man bliver ekspert i at færdes på de bonede gulve. Jeg lovede mig selv, at jeg ville holde fast i, at jeg var portør. Jeg ville stadig tale dansk på portørsprog,” siger Dennis Kristensen.

Åbenhed er ikke altid populært

Åbenhed over for medlemmerne var det andet løfte, han gav sig selv.

“De, der betaler gildet, skal vide, hvad der foregår. Det er medlemmernes kontingent, jeg får min løn fra,” siger Dennis Kristensen.

Derfor valgte han fra begyndelsen en åben stil med et aktivt brug af medier. Hvis der er noget, han gerne vil huskes for, er det dét.

Jeg lovede mig selv, at jeg ville holde fast i, at jeg var portør.

Han er klar over, at det ikke altid er et populært valg, og at forhandlingsparter og modparter ofte har ønsket, at han ikke var så åbenmundet.

Han nævner en episode med Danske Regioner i forbindelse med udvekslingen af overenskomstkrav for 2018. Her pointerede forhandlingschefen, at hun gerne så, at man ringede til hinanden, hvis man havde noget at sige, i stedet for at skulle læse om det i pressen.

“Jeg havde sikkert skrevet et eller andet i en overenskomstdagbog. Jeg sagde til hende: Nu har du sagt det, men du ved godt, at det preller af som vand på en gås,” siger Dennis Kristensen.

Tid til at lægge uniformen

Den sidste ting, Dennis Kristensen lovede sig selv, inden han tog fat på arbejdet som formand, var, at han ville bære uniform på jobbet.

“Jeg kalder det en tjenestedragt og ikke en habit. Og jeg hænger den i skabet 26. april (dagen efter kongressen, hvor en ny forbundsformand vælges, red.) Jeg har prøvet at bevare Dennis, som han så ud, da han var tillidsrepræsentant. Jeg traf en positiv beslutning om, at jeg skulle holde øje med mig selv og jævnlige lave trykmåling af mig selv for at se, om jeg var ved at blive noget andet, end jeg var.”

Dennis Kristensen er tilfreds med den version af sig selv, han har bevaret gennem formandsperioden. Han er på mange måder også tilfreds med det FOA, han forlader.

“Det er et mindre hierarkisk, mere aktivistisk og mere medlemscentreret forbund, jeg forlader. Men jeg havde gerne set, at det var blevet endnu mindre hierarkisk, lidt mere aktivistisk og et lidt mere medlemscentreret forbund.” ★

Dennis Kristensen er tilfreds med den version af sig selv, han har bevaret gennem formandsperioden. **“Jeg har prøvet at bevare Dennis, som han så ud, da han var tillidsrepræsentant.”**

mebo@foa.dk

Vidste du ...

... at Dennis Kristensens fagpolitiske karriere blev indledt ved et tilfælde, da han så en annonce i Herlev Bladet, om at det nye Amtssygehus i Herlev i 1976 søgte portører? Dennis Kristensen var lige holdt op som pædagogmedhjælper og tænkte, at han kunne give det et år som portør, inden han skulle videre. Det blev til syv år i alt, hvoraf de seks var som tillidsrepræsentant.

Kilde: Dennis Kristensen

 Læs mere

Læs hele portrættet af Dennis på fagbladetfoa.dk/dennis

A photograph of three young girls playing in shallow, dark water. The girl in the foreground is wearing a teal and pink patterned one-piece swimsuit and is splashing water with her right foot. She has a joyful expression. In the background, two other girls are also playing; one is in a black swimsuit and the other is in a purple two-piece swimsuit. The water is dark and rippled, with white foam from the splashing. The overall scene is one of playful activity.

“Vi er seje, vi er rå.
Vi er ikke til at slå”

1 Seje piger. "1-2-3-4, vi er verdens sejeste pi'r." Cecilie, Astrid og Mathilde (th.) er nogle af de første, der under store hvin hopper i vandet. "Skuldrene under vandet", lyder det fra Inge Kallestrup pensioneret pædagog. Hun var i sin tid den, der tog initiativ til projektet, og som nu ikke kan lade være med at komme hver uge alligevel.

I kulde og i blæst. I minusgrader og når der er is på søen. Hver torsdag i vinterhalvåret kaster over 20 børn fra Vestre SFO sig hvinende og skrigende i bølgerne i Almind Sø. "Det er grænseoverskridende for dem, og jeg bruger især tid på at motivere drengene, men de får et kick af det. De bliver glade, **føler sig seje og mere modige,**" fortæller pædagogisk assistent Kristian Flak.

Af Nana Toft ★ foto: Niels Åge Skovbo

[Unge vikinger]

I 13 år har Vestre SFO i Silkeborg haft vinterbadning med de 7-9-årige. Omkring 40 børn melder sig til, og ved sæsonafslutning er der typisk 25 tilbage. Gennemfører man tre sæsoner, får man lov til at kalde sig for 'viking'.

2 Tør vi? Luften siger to varmegrader. Vandet fem. Men Eva og Ida vil alligevel lige mærke på vandet, før de hopper i. "Så er det ind og have tøjet af, piger," lyder det fra pædagogisk assistent Kristian Flak.

3 Blå tæ'r. Selvom temperaturen i dag ikke ryger under frysepunktet, er det koldt for fødderne, der let kan skifte farve, hvis man ikke hurtigt spæner op og klæder om.

4 Viking. Børnene skal finde deres indre viking frem, når de klæder om. I hverken drengenes eller pigernes omklædningsrum er der varme. Eller overdækket for den sags skyld.

5 Motivation. Alle pigerne har været i vandet. Nu mangler vi bare drengene. "Så er det nu, drenge. I kan godt," råber Kristian Flak til Oliver og Victor, der står nølende på badebroen. "Det er pigerne, der styrer det her show. Drengene kræver lidt ekstra motivation", forklarer Kristian Flak.

6 Krammer. "Hvor var du sej, Oliver. Er du glad?" Kristian Flak giver en krammer, og Oliver spæner af sted i klipklapper mod omklædningsrummet. "Jeg var lidt i tvivl, om han ville gøre det i dag. Han kommer til at flyve resten af dagen. Stolt af sig selv."

7 Varm kakao. "Av, min hånd snurrer. Den er helt kold." Sigrid krummer hænderne omkring sin kop med varm kakao. "Vi var hurtige i dag, Sigrid," konstaterer Caroline.

8 Endorfiner. "Vi er seje, vi er rå. Vi er ikke til at slå." Efter den sædvanlige kampsang på kakao-bænken går børnene i sprudlende humør gennem skoven.

Vinterbadning

- Børnene hopper i hver uge. Også når der er is på søen.
- Det er kun i stiv kuling og blæst, at de ind i mellem aflyser.
- Det er kun 1-3. klasserne, der hopper i. Personalet vurderer, at 0. klasserne er for små.
- Livredder Ole Rosted, lærer på Vestre Skole, er med hver gang. Det er et krav.
- Det højeste antal børn, der har været med er 63. På én gang.

 Se video

på fagbladetfoa.dk/vinterbadning

det virker

Et medlem præsenterer et **arbejds- eller lege-redskab**, som er en gevinst for pædagogikken eller en lettelse i det daglige arbejde. Har du lyst til at fortælle om dit – så skriv til: men@foa.dk

Idéer til din egen multi-klatrebænk:

- Tænk i blødt træ, der ikke splintrer, for eksempel thermoask.
- Bænken må ikke være for høj. Ellers kan de små ikke være med.
- Gør den tilpas bred, så børnene ikke vælter ned, men stadig stimulerer balancen.
- Lav en vinkel – et hjørne – på bænken. Det udfordrer de store.
- Sæt spejle i en højde, der får de små til at trække sig op fra gulvet for at se på sig selv.
- Udsift eventuelt de små klatregreb med pinde. Det giver andre motoriske greb eller kan fungere som trin.

Dagplejer Birgitte Skov Nielsens nye klatrebænk **udfordrer modet og motorikken** hos både dem på otte måneder og dem på tre år.

Klatring for store og små

Hvorfor har du bygget en klatrebænk?

På min legeplads har jeg både træstubbe, balancebom og sansegynge. Men jeg manglede noget indenfor, der kunne stimulere motorikken hos mine fem børn, der aldersmæssigt spænder vidt; fra otte måneder til knap tre år.

Hvordan appellerer den til alle børn?

De kan både gå og klatre op og ned ad rampen via små greb. Bænken er ikke højere, end at de små kan kravle op, men tilpas bred, så de får styrket balancen. Jeg har lavet en vinkel, et hjørne, der især udfordrer de store. De lægger også puder på gulvet og er begyndt at hoppe op på og ned fra bænken.

Du har haft bænken i fire uger og siger, der allerede er fremskridt. Hvordan?

De små kigger jo på de store, så den lille på otte måneder er lige ved at kunne kravle op ad alle fem greb på rampen. Et af mine store børn, en forsigtig pige, turde i starten ikke hoppe ned fra den. Det gør hun nu.

Gør bænken også noget for børnenes relationer?

Ja i den grad! De store tager de små i hånden, og de små hepper, når de store hopper. For nylig fik jeg et nyt barn, og de andre børn tog ham med ind til bænken og fik ham med i legen og i fællesskabet. Her opdagede jeg, at det ikke kun er en bænk, der udfordrer motorik og mod. Det er også en social bænk!

Har du selv bygget bænken? Nej, det har min mand, der er tømrer. ★

mail@nanatoft.dk

[cv]

Navn: Birgitte Skov Nielsen

Alder: 48 år

Uddannelse: Tysk/fransk korrespondent i 1994

Job: Dagplejer på 7. år på en gård i Store Merløse. Er DGI-certificeret.

Af Nana Toft ★ foto: Jørgen True

Mere tid til omsorg, tak!

I efteråret 2017 var der kommunalvalg i Danmark, hvor mange nye politikere fik en plads i børn- og ungdomsvalgene. FOA vil gerne hjælpe både nyvalgte og genvaltte til at realisere deres ønske om, at landets dagtilbud fortsat er rammen om et godt børneliv i de timer, hvor børn og forældre er adskilt. Den hjælp yder vi lokalt gennem for eksempel aftaler om, hvordan flere ufaglærte ansatte kan uddannes, og centralt via undersøgelser, der belyser udviklingen på børneområdet.

Politikerne kan kun træffe gode beslutninger om dagtilbuddenes udvikling, når de træffes på et oplyst grundlag.

dialog om den pædagogiske udvikling med forvaltningen.

Over halvdelen af stuemedarbejderne oplever dagligt eller flere gange om ugen, at den omsorg, de kan give børnene, er utilstrækkelig. Så længe det er tilfældet, giver det ingen mening at tale om, hvordan personalet organiserer læringsmiljøer og arbejder efter den nye læreplan.

Vi håber derfor, at årets undersøgelse vil skabe debat i kommunerne om det børneliv, vi tilbyder i dagtilbuddene. Politikerne kan kun træffe gode beslutninger om dagtilbuddenes udvikling, når de træffes på et oplyst grundlag. ★

[kort sagt]
FOAs undersøgelse 'Daginstitutionernes hverdag 2018' bør skabe debat i kommunerne om det børneliv, vi tilbyder i vores dagtilbud.

FOA gennemfører hvert år en undersøgelse af daginstitutionernes hverdag. Årets undersøgelse viser igen, at kun 18 procent af lederne og 17 procent af områdelederne er enige eller overvejende enige i, at kommunens politikere kender de reelle problemer i institutionerne. Samtidig mener et flertal af lederne, at de har en god

Mogens Bech Madsen

Af Mogens Bech Madsen, sektorformand ★ foto: Jørgen True

Robotter erstatter ikke varme hænder

Mange job bliver i fremtiden overtaget af robotter. Men det kommer ikke til at gå ud over de varme hænder, forudser arbejdsmarkedsforsker Bent Greve. Årsag: Arbejdet med mennesker kan ikke standardiseres, mener han.

Kilde: Ugebrevet A4

30

år. Så længe har man forsøgt at sende konstanthjælpsmodtagere i aktivering. Men alligevel er 12-15 procent af den voksne befolkning permanent på offentlig forsørgelse. Det viser forskning fra Aalborg Universitet.

Kilde: Videnskab.dk

Flere ældre og mere fleksibilitet

I 2040 vil 25 procent af befolkning være 65 år eller derover. PFA har fremsat en række anbefalinger til, hvordan vi kan få gavn af de mange ældre på arbejdsmarkedet. De foreslår bl.a. en pensionsordning, hvor man kan trække sin pension efter behov og arbejde samtidig.

Kilde: Mandag Morgen

3 pædagogiske podcasts

Gamle pædagoger fra Den2Radio. Kloge hoveder, der har deltaget i den pædagogiske debat i mange år, taler om børn, pædagogik, skole og dannelse.

Børn&Unge Podcast. I podcasten præsenteres ny forskning og viden på det pædagogiske område af journalister fra fagbladet Børn&Unge.

Efter Otte om dansk pædagogik i Kina, den rolige børnehaven og pædagogikens svar på Gandalf. Fra Radio24syv.

Gør forskerne klogere

Et nyt forskningsprojekt kaldet 'Naturlig teknik' skal undersøge, hvordan teknologi kan gøre børn mere aktive i naturen. Men forskerne har brug for din hjælp. Hvis du har forslag til apps, blogs eller teknologi, der understøtter børns læring om naturen, som de skal undersøge, hører de gerne fra dig på: naturligteknik@gmail.com.

Læs mere

centerforboernognatur.dk/projekter/naturlig-teknik

Vidste du at ...

... det skader relationen og det pædagogiske arbejde, når nærværende samtaler mellem børn og pædagogisk personale bliver afbrudt. Man kan beskytte de nære stunder ved at aftale steder eller tider, hvor der er 'forstyrrelse forbudt'. Og ved at udpege en kollega til at tage sig af praktiske ting som toiletbesøg, telefonopkald og snotnæser.

Kilde: Lektor Marie Lumholt, VIA University College i 'Tidsskrift for Nordisk Barnhageforskning'

93

procent af alle forældre synes, at samarbejdet med det pædagogiske personale i deres børns daginstitution fungerer tilfredsstillende. Det viser en undersøgelse fra Danmarks Evalueringsinstitut.

Kilde: EVA, 'Samarbejde mellem forældre og daginstitutioner'

“

Det bekymrer mig, at for mange børn mangler basal opdragelse, når de starter i skole.

BØRNE- OG SOCIALMINISTER MAI MERCADO
(K) VED LANCERING AF OPDRAGELSESDEBAT

De små siger

“

“Kom, vi skal rydde op, inden vi går,” siger jeg til et dagplejebarn.

Ingen reaktion.

“Virker ørerne ikke i dag,” spørger jeg.

Barnet: “Nej, skal vi sætte nye batterier i.”

Indsendt af dagplejer Bettina Langkow, Agedrup som har vundet et gavekort på 250 kroner til COOP Danmark. Du deltager i konkurrencen ved at sende dit sjoveste børnecitat til redaktionen@foa.dk

Foto: Astrid Dalum/Scampix

Legeprofessor

Danmark har fået sin første professor i leg. Helle Marie Skovbjerg hedder hun, og hun har fået til opgave at forske i leg og at sætte leg på den offentlige dagsorden. Legeprofessoren er ansat ved den nyåbnede uddannelse Design for Play ved Designskolen Kolding. “Det er vigtigt, at nogen sætter fuldstændigt spot på, hvordan vi skaber gode betingelser for, at legen kan leve som noget fundamentalt i forhold til det liv, vi gerne vil skabe nu og i fremtiden,” fortæller hun om sit arbejde.

Flere børn på stuen

Københavns Kommune opfordrer nu vuggestuer til at øge antallet af børn fra 12 til 14 på stuerne. Ordningen bliver frivillig og skal løse akut pladsmangel i københavnske vuggestuer og i dagplejen.

Relationer styrkes i små grupper

Læringsrum, hvor en lille børnegruppe er sammen med én voksen i en periode, vokser frem i daginstitutionerne.

Af Sofie Janerka

tema læringsrum

Fem børn og en pædagogisk medarbejder alene i tre timer. Med tid til nærhed og tætte relationer børn og voksne imellem. Det er mange ansattes drøm. Og den måde at arbejde på har der netop været gode erfaringer med i udviklingsprojektet Fremtidens Dagtilbud, som er igangsat af det tidligere Ministerie for Børn,

Ligestilling, Integration og Sociale forhold.

Ifølge professor **Charlotte Ringsmose**, Aarhus Universitet, fungerede det så godt, at flere dagtilbud er fortsat med at arbejde med små strukturerede læringsgrupper.

“Børnene bliver trygge af velorganiseret pædagogik, og det smitter af på hverdagen, ligesom de bliver set og udvikler relationer, som er så vigtige,” siger Charlotte Ringsmose.

Men hun tilføjer også: “Det efterlader typisk en stor gruppe børn med få voksne, imens nogle er væk i de små grupper. De børn skal der også være et mål for,” siger hun.

Børn og forældre er begejstrede

Børneområde 2 i Vejen Kommune har indført, at børnene på skift kommer i læringsgrupper én formiddag om ugen i otte uger. Grupperne bliver sammensat efter en analyse og vurdering af, hvilke læringsmål der er for det enkelte barn. Der kan eksempelvis være fokus på udtale, relationer eller motorik.

Mette Guldager er leder af Børneområde 2, og hun oplever begejstring over grupperne fra både personale, børn og forældre.

“Der sker noget særligt mellem børn og voksne, når vi giver dem tid og rum til at være i en lille gruppe. Relationerne vokser – både til den voksne og børnene imellem. Børnene elsker at komme i grupperne, og forældrene giver os lutter positiv feedback,” siger hun. ★

sofie@sojamedia.dk

Børn bliver trygge af velorganiseret pædagogik, og det smitter af på hverdagen.

CHARLOTTE RINGSMOSE,
PROFESSOR, AARHUS
UNIVERSITET

Fremtidens dagtilbud

- Udviklingsprogrammet Fremtidens Dagtilbud har kørt fra 2013-2017.
- Dagtilbud i 14 kommuner har deltaget.
- De testede blandt andet en målrettet systematisk pædagogisk model, hvor de arbejdede med opdeling af børnene i små læringsgrupper.

Læs mere

fremtidensdagtilbud.info

Pædagogisk assistent Lulu Sørensen har bygget en hule i børnehaven Lindehuset, hvor hun kan kravle ind med børnene. I overetagen kan ét barn kravle op ad gangen og **finde ro, kigge bøger** eller kigge ud på de andre.

Pædagogisk assistent Lulu Sørensen har bygget en hemmelig hule. Her samler hun hver tirsdag en gruppe af børnehavens stille børn. Det lille rum med den samme voksne får børnene til at føle sig trygge, så de **tør udtrykke sig og lege med de andre børn.**

Af Sofie Janerka ★ foto: Heidi Lundsgaard

Kom med ind i Lulus hule

Læs videre på næste side →

Lulu Sørensen har bygget hulen op omkring temaerne fra bogen 'Hemmeligheder' (på hylden). I læringsgruppen taler Lulu og børnene blandt andet om, **hvilke hemmeligheder man skal fortælle** til en voksen.

Lulu har tid til børnene, når hun er sammen med dem en hel formiddag otte uger i træk. **Hun kan vente på** og understøtte, at en dreng som Pilou her selv samler mod til at klippe sig selv ud af et billede.

Vi skal kende vores børn og hjælpe dem til at udvikle sig lige netop der, hvor deres muligheder er.

METTE GULDAGER, LEDER AF BØRNEOMRÅDE 2, VEJEN KOMMUNE

[cv]

Navn: Lulu Sørensen

Alder: 37 år

Uddannelse: Pædagogisk assistent

Job: Har arbejdet i Lindehuset i 5 år, har tidligere været dagplejer. Har taget initiativ til, tegnet og bygget hemmelighedshulen i børnehaven.

→ Kom med ind i Lulus hule

Tirsdag er en god dag i børnehaven Lindehuset. Vanessa, Pilou, Silke, Cecilie og Albert er helt med på, at det er i dag, de skal være sammen med pædagogisk assistent **Lulu Sørensen**.

De skal snakke om hemmeligheder, tegne, lave film og bedst af alt, de skal kravle med hende ind i den lille hemmelighedshule, som hun har bygget sammen med pedellen i børnehavens store rum.

Inde i hulen åbner de en kuffert, som bamsebjørnene Nanna og Samson bor i. I dag har bjørnene endda skrevet et brev til børnene om en hemmelig hule ude i skoven. Børnene snakker livligt, griner og fortæller, hvad de husker fra sidste gang, de var i hulen.

Og det er specielt med de her børn. De er nemlig udvalgt, fordi de er nogle af børnehavens mest stille børn. Ude i det store rum havde ingen af dem lyst til at svare på Lulus spørgsmål, og flere turde ikke engang klippe sig selv ud af et billede på iPad'en. Men inde i hulen bliver det anderledes. Her er tryghed og nærhed – og ingen forstyrrende elementer.

Sådan arbejder de med læringsgrupper i Vejen

- En voksen er sammen med en gruppe på 4-5 børn, som er sammen hver tirsdag i otte uger.
- Cirka halvdelen af børnene er i læringsgruppe ad gangen. De øvrige børn er sammen med de andre voksne og er eksempelvis på legepladsen.
- Efter et forløb på otte uger er der forældremøde, hvor den voksne evaluerer forløbet med forældrene.
- Prioriteringen af læringsgrupperne sker inden for børnehavernes normering. Så når to voksne går fra med 10 børn, er der typisk to eller tre voksne tilbage til børnehavens øvrige 20 børn den ene formiddag om ugen.

Gode og dårlige hemmeligheder

Lulu taler med børnene om hemmeligheder. Der findes de gode – dem som kilder i maven. Som når børnene skal ud og lede efter en hemmelig hule. Men der er også dem, som giver ondt i maven. Når man har gjort noget, man ikke må, eller når man har oplevet noget, som er forkert. Så skal man fortælle det til en voksen.

Glæder sig til læringsgrupper

Lindehuset i Øster Lindet ved Vejen arbejder med læringsgrupper. En gruppe på fem børn er sammen med den samme voksne hver tirsdag formiddag i otte uger. Her arbejder de med et tema som hemmeligheder, Star Wars eller andet, som passer til lige netop den udvalgte børnegruppe.

Under temanavnet ligger et dybere læringsperspektiv – eksempelvis som Lulu Sørensens gruppe, at de stille børn skal blive mere trygge ved at udtrykke sig og deltage i leg med de andre børn.

“De synes, det er megafedt at skulle i læringsgruppe og taler meget om det

de andre dage. Jeg oplever, at min relation til børnene bliver meget stærkere i løbet af sådan et forløb. Jeg kommer til at kende deres styrker og svagheder, så jeg lettere kan hjælpe dem i hverdagen, og de bliver meget mere trygge ved mig,” fortæller Lulu Sørensen.

Relationen lever videre

Hun oplever, at den relation, hun opbygger til børnene, imens de er i læringsgruppe, fortsætter bagefter. Børnene bliver ved med at være trygge ved hende og kommer til hende, hvis de har brug for støtte – eller har en hem-

Sådan
skaber I
gode lærings-
grupper
Side 26-27

melighed, de gerne vil dele med en voksen.

Alle børn kommer på skift i læringsgrupper. Og børnehaven har et system, der sikrer, at alle børn bliver valgt til en gruppe, og at grupperne bliver sammensat efter børnenes fælles behov. Hvad enten det er at blive tryk ved at lege og ytre sig i gruppen, få trænet udtalen, eller få mere mod til at udforske kroppen.

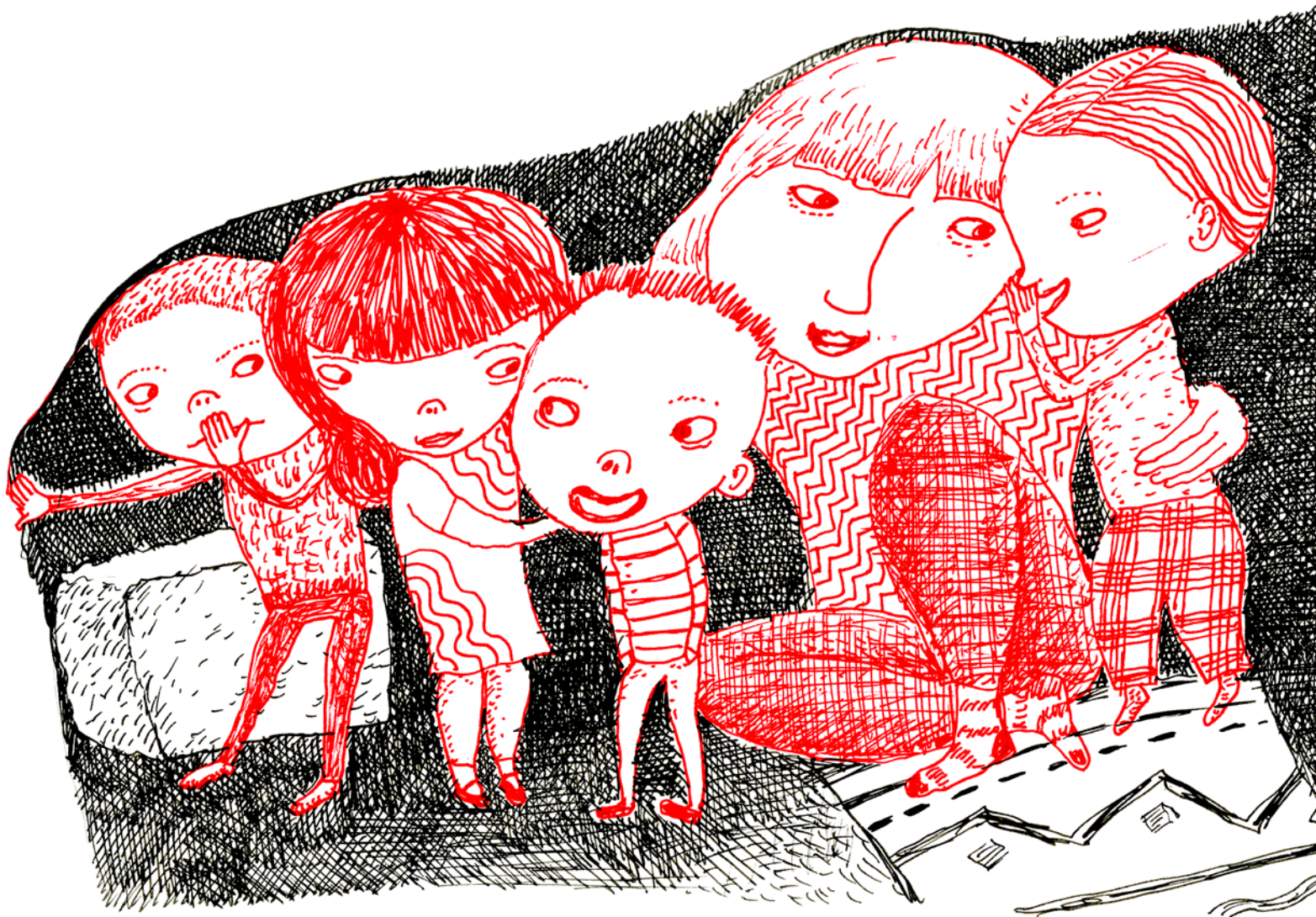
De børn, som ikke er i læringsgruppe, er med børnehavens øvrige voksne og laver fælles aktiviteter de dage. Eksempelvis udeleg eller motoriske lege. ★

sofie@sojamedia.dk ➔

6 gode råd

Til læringsgrupper, der styrker børns relationer

Af Sofie Janerka ★ illustration: Lilian Brøgger

1 Opdel børnene i mindre grupper

Lad en voksen sammensætte en lille gruppe på 4-5 børn, som er sammen en formiddag om ugen i en periode. Giv gruppen et navn, eksempelvis 'Hemmeligheder'. Aktiviteterne handler om hemmeligheder, men det underliggende pædagogiske mål kan være at gøre børnene trygge ved at udtrykke sig, opbygge relationer eller vente på tur.

Børnene får et fællesskab i den lille gruppe, og når de mødes over en længere periode, bliver de både mere modige i gruppen og trygge ved hinanden og den voksne.

2 Sammensæt børnene rigtigt

Sammensæt gruppen, så læringsmålene passer sammen. Det kan eksempelvis være, at en sprogtest har vist, at nogle børn har behov for at arbejde med udtale. Eller at nogle har behov for at lære at udtrykke sig, imens andre er stærke sproglige og kan bane vejen for de andre. Det er vigtigt, at der er et mål med, hvorfor gruppen er sammensat, som den er. Så kan børnene enten lære sammen eller lære af hinanden.

3 Lav et system for, hvem der er i grupperne

Sørg for at have en struktur over, hvilke børn som har været i læringsgrupper, så I sikrer, at alle børn er med cirka hver anden gang. Det kan være via et skema, hvor børnene bliver streget ud, når de har været med, så det bliver tydeligt, hvilke børn der står for tur. Vær fleksibel i forhold til strukturen, hvis et barn har behov for at være med oftere.

4

Kravl ind i en hule

I Lindehuset i Vejen har de bygget en hule i hjørnet af børnehavens store rum. Her kravler den voksne ind sammen med børnene, når de har læringsgruppe. Herinde er der ikke noget, som forstyrrer. Børnene er fokuserede på aktiviteten og kan eksempelvis snakke om hemmeligheder i forskellige afskygninger i meget længere tid, end de normalt kan fokusere. Det intime rum giver samtidig børnene en større trykthed til at vove sig ud i nogle udfordringer. I hverdagen kan børnene bruge hulen og kravle derind to og to.

5

Vær opmærksom på restgruppen

Det er vigtigt at have overvejet, hvad der skal ske for de børn, der ikke er i læringsgruppe. Det kan være udendørsaktiviteter, motoriske lege eller nogle gange udnytte, at læringsgrupperne er ude af huset, så der er mere plads til restgruppen.

6

Det er ikke en miniskole

Læringsgrupperne er pædagogiske grupper. Pas på med at gøre dem til 'miniskoler', hvor børnene skal lære noget bestemt, og alle skal lære det samme. Det fine ved organiseret pædagogik er, at relationerne er i centrum, og det netop er differentieret efter det enkelte barns behov og udvikling.

Kilder: Områdeleder Mette Guldager, Vejen Kommune og professor Charlotte Ringsmose, DPU

Boligrådgiver Sakse Andersen kan bruge den tid, der skal til for at **hjælpe de folk, der falder mellem to stole** i systemet.

Af Nana Toft ★ foto: Jørgen True

Griber dem, der falder

[cv]

Navn: Sakse Andersen

Alder: 32 år

Uddannelse: Pædagog i 2013

Arbejde: Boligrådgiver i bolig- og beskæftigelsesenheden i Socialforvaltningen i Københavns Kommune

Derfor kan Sakse og hans kolleger gøre en forskel

- **Tid nok.** Vi har tiden til at opsøge folk og bruge de timer, det kræver. Det giver mulighed for en mere helhedsorienteret indsats.
- **Frivillighed.** Vi giver magten tilbage til borgeren. Der er ingen regler, de skal følge, og ingen sanktioner. Det giver et stærkt tillidsforhold.
- **Ingen krav til borgerprofil.** Vi er ikke lovgivningsmæssigt forankret. Der er ikke en 'kasse', folk skal passe ned i, før de kan få vores hjælp. Vi samler derfor mange borgere op, der falder ned mellem forskellige stole i systemet.

Kilde: Sakse Andersen

"Michael, er det o.k., hvis vi også gør rent på selve væggene i køkkenet? Vi kan køre udenom billederne her, hvis det er i orden med dig?"

Boligrådgiver **Sakse Andersen** er på besøg hos Michael, der er 60 år, på kontanthjælp og lider af sklerose. Han bor på Nørrebro i København i en lille lejlighed oppe under loftet, der bærer præg af ikke at være gjort rent længe.

Sakse har derfor inviteret et par rengøringsfirmaer for at give et tilbud på en hovedrengøring af primært køkken og toilet.

"Det vigtigste er at sikre, at det, vi aftaler med firmaerne, også er det, Michael ønsker. Mit fokus er Michael. Hans ønsker og hans grænser," forklarer Sakse Andersen.

Mellem to stole

Michael er en af de godt hundrede udsatte borgere i Københavns Kommune, som Sakse Andersen har kontakt til i løbet af et år. Det kan være borgere, der står med en fogedsag. Det kan også være en nabo eller et familiemedlem, der har ringet til kommunen og udtrykt deres bekymring.

Som noget ganske særligt er Sakse Andersen – og hans 21 kolleger – ikke bundet af en specifik lovgivning. Der er ikke en særlig 'kasse', folk skal passe ind i, før de kan blive hjulpet, ligesom der heller ikke er fastsat et bestemt antal timer til en opgave.

Men ofte er der tale om borgere, der ned mellem flere stole i systemet.

"Jeg har haft en borger, der var suicidal, men fordi han ikke havde en diagnose, kunne socialpsykiatrien ikke tage ham. Han havde ikke en fast bolig, men passede

heller ikke ind i Hjemløseenheden, fordi han var suicidal," forklarer Sakse Andersen.

Hans ultimative mål er at fastholde borgerne i egen bolig. Og netop den helhedsorienterede indsats – at han arbejder på tværs af for eksempel boligselskaber, psykiatri, jobcenter, venner og kærestes – gør, at han har en oplevelse af at gribe mange, der ellers ville være faldet igennem.

Borgeren bestemmer

Som noget helt centralt i Sakse Andersens arbejde står det 'omvendte magtforhold', som han karakteriserer det. Det faktum at det altid er borgeren, der bestemmer, om, og hvordan, Sakse og hans kolleger hjælper.

"Mange af de her folk har en vis modstand mod kommunen. De føler sig magtesløse og er måske fyldt med skyld og skam. Vi er et frivilligt tilbud. Der er ikke nogen, der pådutter nogen noget. Det er en styrke, da det giver et respektfuldt forhold," fortæller Sakse Andersen.

"Så hvis Michael ikke ønsker en hovedrengøring, eller kun dele af den, ja, så bliver det respekteret. Jeg kan motivere, men jeg presser aldrig," siger Sakse Andersen. ★

mail@nanatofth.dk

Boligrådgiver Sakse Andersen hjælper udsatte borgere med blandt andet at fastholde egen bolig. Han understreger, at **det altid er borgeren, der bestemmer**, hvordan de vil hjælpes. Ingen bliver påduttet noget.

Annie Espersens krop sagde stop efter 40 år i hjemmeplejen. Med FOAs hjælp har hun fået **over 300.000 kroner i erstatning** for erhvervsevnetab og men.

Annie fik økonomisk tryghed

Vejen til erstatning

2011 September

Annie Espersens sag anmeldes til Arbejdsskadestyrelsen (hedder nu Arbejdsmarkedets Erhvervsforsikring) som erhvervsbetinget lænderygglidelse. Tre måneders arbejdsprøvnings på plejehjem.

2012 Februar

Arbejdsskadestyrelsen afgør et erhvervsevnetab på 12 procent. FOA anker. Annie Espersen bevilges fleksjob på 16 timer om ugen.

December

Annie Espersens erhvervsevnetab opgøres til 15 procent og et skattefrit engangsbeløb på 250.198 kroner. Erhvervsevnetabet tilkendes fra 9. februar 2012, og det betyder, at Annie modtager 3.450 skattepligtige kroner pr. måned fra februar til december. Dertil får hun skattefri erstatning på 77.213 kroner for 12 procent varigt men.

2014 Juni

Annie Espersens fleksjob nedsættes til 12 timer om ugen.

2017 Maj

Annie Espersens fleksjob nedsættes til 8 timer om ugen.

December

Annie Espersen fratræder sin stilling og går på fleksydelse.

“Hvad skal det ende med?” Sådan tænkte **Annie Espersen**, når hun endnu en gang måtte sygemelde sig eller slæbe sig på aftenvagt med smerter i led og ryg.

35 år i hjemmeplejen i Hjørring Vest havde sat sine spor, og efter en periode med mange sygdomsmeldinger blev hun kaldt ind til sin leder og spurgt, om det ikke kunne være en idé at søge førtidspension.

“Den tanke var helt fjern for mig. Jeg har altid været glad for mit arbejde, og jeg ville gerne fortsætte, men jeg kunne jo også mærke, at det ikke gik,” fortæller Annie Espersen.

TR viste vejen

Det blev tillidsrepræsentant Heidi Lykkesgaard, der viste vejen til en løsning. Hun opfordrede Annie til at tage kontakt til FOA Vendsyssel. Hun mente, der kunne være mulighed for erstatning som følge af en erhvervsbetinget lidelse.

“Det var slet ikke faldet mig ind,” siger Annie Espersen.

I FOA Vendsyssel mente de, Annie havde en god sag.

“Jeg udfyldte papirer og indleverede mine lønsedler, og så kørte det.”

I første omgang fik hun anerkendt 12 procents tab af erhvervsevne. Det var ikke nok til at få erstatning, så FOA ankede.

Erstatning gav tryghed

Annie Espersen kom i arbejdsprøvnings på et plejehjem. Hun mødte fra klokken 15 til 19 og hjalp i køkkenet.

“Det gik rimeligt, og jeg fik tilkendt fleksjob på 16 timer med skånehensyn, så jeg blev fritaget for rengøring og tunge løft. Jeg kørte i mit gamle område og skulle guide selvhjulpne, demente borgere.”

Annie var glad for arbejdet, men havde stadig konstante smerter i alle led.

“Jeg mistede også mange penge ved at gå i fleksjob, og min mand var lige gået på efterløn. Vi måtte sælge vores hus, og jeg var usikker på, hvordan det hele skulle gå. Det var godt nok en træls periode,” husker Annie.

I december 2012 fik hun anerkendt 15 procent erhvervsevnetab, og det udløste en erstatning på 250.198 kroner. Derudover fik hun 77.213 kroner for varigt men.

“Erstatningerne betød meget. Det gav mig økonomisk tryghed igen,” fortæller Annie Espersen.

Det var et godt arbejde, men jeg havde konstante smerter i alle led.

Væltede på cyklen

I sommeren 2016 væltede Annie Espersen på sin cykel i forbindelse med arbejdet og måtte opereres i knæet.

“Jeg var hos FOA for at høre om mulighederne for efterløn, og så spurgte de, hvordan det gik. Jeg fortalte, at jeg var væltet på cyklen, og FOA mente, der var en ny sag. Den kører nu. Hvis jeg selv skulle have stået for det hele, var jeg stået af for længst,” siger hun.

I december 2017 valgte Annie Espersen at stoppe og gik på fleksydelse efter i alt 40 år i hjemmeplejen.

“Der er ingen brusk tilbage mellem knoglerne i min ryg. Jeg har daglige smerter og får meget smertestillende medicin. Dengang, jeg begyndte i hjemmeplejen, havde vi ikke mange hjælpemidler, og vi kunne have 40 besøg eller mere på en aftenvagt. Det er godt, de unge i dag er mere bevidste om at passe på sig selv.” ★

info@anniheiberg.dk

En samlet erstatning på godt 327.000 kroner gav Annie Espersen økonomisk sikkerhed efter en lang periode, hvor hun ikke vidste, hvordan hun skulle klare nedgangen fra løn til fleksydelse.

[bag om ordet]

Fleksydelse er en tilbagetrækningsordning for fleksjobbere, der ønsker at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet inden folkepensionsalderen. Minder om efterløn.

Kilde: Beskæftigelsesministeriet

.....

Forlig eller forlis

Ender overenskomstforhandlingerne i 2018 fredsommeligt

med underskrifter på nye overenskomster eller med røde hænder i gaderne med krav om mere i løn? Det er det store spørgsmål i skrivende stund (5. marts), hvor overenskomstforhandlingerne er brudt sammen for både de statsansatte og de ansatte i kommuner og regioner. Herefter kommer hovedslaget om din løn de næste tre år til at stå i Forligsinstitutionen, som vil forsøge at mægle mellem parterne for at undgå en storkonflikt. De statsansatte vil fortsat have en andel af opsvinget efter otte års økonomisk krise. Det samme vil vi i kommuner og regioner.

[kort sagt]

I skrivende stund er det uvist, om det lykkes at lande et forlig. Vi håber det, men hvis ikke, er vi klar til strejke.

Under krisen var vi tvunget til at indgå forlig, som lige med nød og næppe kunne sikre reallønnen – dét du kan få for din løn. Nu er krisen afløst, og så skal de offentligt ansatte naturligvis have andel i det opsving, som resten af befolkningen oplever. Nu skal reallønnen forbedres.

Nu er krisen afløst, og så skal de offentligt ansatte naturligvis have andel i det opsving, som resten af befolkningen oplever.

Der er også andre bolde i luften. Det gælder sikring af frokostpausen for dem, der har haft den i årtier, uden at den er nedskrevet i overenskomsten. Desuden gælder det lærernes arbejdstid. I kommuner og regioner spiller arbejdsgivernes krav om færre seniordage en væsentlig rolle. Det samme gør vores krav om et særligt løft til de kvindedominerede fag og de lavtlønnede – ud over lønspørgsmålet for alle.

Kan de statsansatte og innovationsminister Sophie Løhde ikke nå hinanden, og de kommunalt og regionalt ansatte ikke komme overens med kommuner og regioner, så ender det i konflikt. Enten strejke fra lønmodtagernes side eller lockout fra

arbejdsgivernes side. Eller begge dele. I FOA har vi afsluttet udpegningen af strejkesteder, så vi har hjemmearbejdet på plads. Alle forhandlere håber naturligvis på en løsning i Forligsinstitutionen med et ordentligt indhold, men lykkes det ikke, så må vi lægge arm med hinanden. Det er lige efter bogen. ★

Dennis Kristensen

Af Dennis Kristensen, formand ★ foto: Jørgen True

Facebook

OK18: Ros til sammenholdet

22. februar 2018

Jeg har i mange år haft en negativ holdning til jeres arbejde. Men må tage det til mig. I disse forhandlinger gør I virkelig noget for sagen, og jeg elsker samarbejdet med de andre fagforbund. Lad dem mærke et sammenhold.

Mikah Kjær Dalum

Facebook

Stå sammen for bedre (køre)tider

20. februar 2018

I alt for mange år har vi kørt stærkere og rendt hurtigere. Og på den måde ændrer vi ikke en skid. Vi må ikke nedlægge arbejdet, men vi må gerne stå sammen og sige: 'Det kan IKKE nås'. Jeg ved, det er hårdt, fordi vi har med mennesker at gøre, og vi vil så gerne nå vores opgaver, men stå nu sammen!

Zascha Birkedal

Sendt til redaktionen

Mange ufaglærte i psykiatrien

16. februar 2018

Jeg arbejder i psykiatrien, og der ansættes flere med titlen 'miljøarbejder'. Det hedder sig, at de kun skal være omkring patienterne som aflastning til for eksempel at spille kort og gå ture. Men fakta er, at de bruges som ekstra per-

Vores mission er ikke selvmedlidenhed og udbredelse af synd-for-kultur.

GERDA LARSEN

Hvad mener du?

Her bringer vi uddrag af debatten på FOAs Facebook-side.

sonale, fordi der ikke kan rekrutteres nok uddannede. Det sniger sig langsomt ind, selv om vi som personale protesterer – for hvem skal beskytte det personale, som ikke er uddannet, ved eksempelvis voldsepisoder?

Anni Marschall Kristensen

Sendt til redaktionen Jeg er træt af synd-for-kulturen 3. februar 2018

Der er en udtalt synd-for-kultur i pleje- og omsorgsfagene. For eksempel i forhold til at arbejde i weekender og helligdage. Men vi er ikke de eneste, der får samfundet til at fungere døgnet rundt, året rundt. Fly-, tog- og færgetrafik fungerer også på ubekvemme tidspunkter. Transportsektoren og detailhandlen ligeså. Her arbejder mennesker også med at imødekomme vores behov næsten uanset tidspunkt på døgnet. Som ansat i plejesektoren

ved man, at vi skal forsøge at støtte, ændre og lindre uanset tidspunkt. Det er vores mission. Vores mission er ikke selvmedlidenhed og udbredelse af synd-for-kultur.

Gerda Larsen

Sendt til redaktionen Jeg forstår godt flugten fra hjemmeplejen 17. februar 2018

Jeg er tilknyttet et vikarbureau og kommer derfor i mange kommuner. Problematikken er den samme alle steder. Der sidder en planlægger, hvis fornemmeste opgave åbenbart er at frustrere det faste personale mest muligt. Ligeledes borgerne, som får besøg af mange forskellige hjælpere. Vores fornemmeste opgave i plejen er at observere og rapportere eventuelle ændringer hos borgerne. Hvordan skal man kunne det, når man ikke kender borgerne tilstrækkeligt godt? Måske kommunerne og deres

ledere skulle prøve at kikke på årsagen til, at medarbejderne forsvinder.

Berit Gevad

Sendt til redaktionen Hvorfor skal vi tages som gidsler i OK18? 19. februar 2018

Det er skræmmende, at det kommunale område kan have i konflikt på baggrund af lærernes arbejdstid. Jeg har altid gået under fanerne, når urimelige indgreb har fundet sted og nedlagt arbejdet i et håb om at forandre uretfærdige forhold. Men aldrig sammen med lærere. De har undervist, mens vi andre demonstrerede og strejkede. Og nu vil vores forhandlere sende alle ansatte ud i konflikt på grund af lærernes arbejdstid. Jeg har aldrig oplevet lærerne være solidariske med os andre. Jeg kæmper gerne for bedre forhold, men på et ordentligt grundlag, og det mener jeg på nuværende ikke er til stede.

Marianne Kring

Virker aktivering?

Mange ledige kommer i praktik på arbejdspladserne. Har I gode erfaringer med at hjælpe dem videre i fast job?

Tema side 34-41

 Sig din mening på facebook
facebook.com/foadanmark

Mange har verdens bedste kolleger

FOAs Facebookside opfordrede brugerne til at dele en animation med et hjerte, hvis de havde verdens bedste kolleger. Og det var der mange, som havde: Over 6.000 gange blev opslaget delt og nåede ud til over 450.000 personer på Facebook.

Redaktionen forbeholder sig retten til at forkorte debatindlæg og læserbreve sendt til Fagbladet samt kommentarer på Fagbladet FOA og FOAs Facebookprofil.

Kortere aktivering stiller ledige dårligere

Ledige får **sværere ved at komme i job**, fordi kommuner forringer aktiveringsforløb, vurderer forsker.

Af Finn Danielsen

Arbejdsløse har fået kortere tid til at få fodfæste på de arbejdspladser, hvor de sendes i aktivering. Det viser tal fra statistikdatabasen jobindsats.dk. Kommunerne giver markant færre og kortere jobtilbud med løntilskud end i 2010. Derudover udgør kort virksomhedspraktik en større andel af aktiveringsforløbene.

Det giver arbejdsløse en dårligere chance for at få fast job, vurderer professor **Thomas Bredgaard**, Aalborg Universitet.

“Korte forløb som virksomhedspraktik er det første trin på stigen, som handler om træning og afklaring, mens løntilskud kan ses som det sidste trin inden fastansættelse. Man kan frygte, at der nu mangler nogle trin på stigen,” siger han.

Ifølge Thomas Bredgaard holder kommunerne igen med at lave langsigtede forløb, fordi de selv skal betale for dem. Tidligere fik de tilskud fra staten.

Ubekymret minister

Mona Striib, næstformand i FOA, ærgres sig over, at en tid med faldende ledighed og færre ekstraordinært ansatte ikke bruges til at gennemføre ordentlige tilbud.

“Vores erfaring er, at de ledige dribler rundt i korte virksomhedspraktikker, uden at det fører nogle steder. Det er skidt for dem. Det er også skidt for vores travle arbejdspladser, der skal bruge tid på det, uden at de kan se resultater.”

Beskæftigelsesminister **Troels Lund Poulsen** (V) er ikke bekymret over udviklingen.

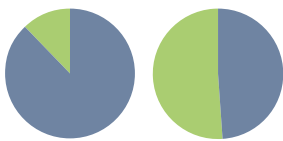
“Lange aktiveringsforløb er ikke noget succeskriterie. Tværtimod. Analyser viser, at offentligt løntilskud kan fastholde ledige i forsøgelse. Men hvis kommunen mener, at det er den rigtige indsats, er det stadig muligt,” skriver han i en mail til Fagbladet FOA. ★

fida@foa.dk

Praktik fylder mere

Fra 2011 til 2016 er antallet af dagpengeberettigede i løntilskud i kommunerne faldet fra 10.282 fuldtidspersoner til 1.026. Flere kommer i virksomhedspraktik. En lignende udvikling ses for kontanthjælpsmodtagere.

Dagpengemodtagere i aktivering

2011	2016
● Løntilskud 88 %	● Løntilskud 49 %
● Virksomhedspraktik 12 %	● Virksomhedspraktik 51 %

Kilde: Jobindsats.dk

Kortere tilbud til ledige

- I 2010 varede et aktiveringsforløb med løntilskud i kommunerne for dagpengeberettigede 20,5 uger, i 2016 kun 11,4 uger.
- For kontanthjælpsmodtagere i løntilskudsjob er der sket et fald fra cirka 17 uger til cirka 12 uger.

Kilde: Jobindsats.dk

Social- og sundhedshjælperne
Janni Harbo (tv.) og Tina Happel
**er begge kommet i job efter
aktiveringstilbud** på Funder
Plejecenter.

“Vi kan ikke vurdere folk på fire uger”

På Funder Plejecenter
hjælper de gerne ledige,
men det er et **krav, at de
vil arbejde eller uddanne
sig inden for faget.**
Det tager tid at vurdere.

Af Finn Danielsen ★ foto: Niels Åge Skovbo

Læs videre på næste side →

3

ledige ad gangen er grænsen for, hvad Funder Plejecenter kan klare. Det svarer til 10 procent af det faste personale.

Kilde: Funder Plejecenter

[bag om ordet]

o Virksomhedspraktik

skal optræne faglige, sociale eller sproglige evner og afklare, hvor praktikanten gerne vil arbejde. Lønnen er den offentlige ydelse, som den pågældende får.

o Jobtilbud med løntilskud

skal genoptræne faglige, sociale eller sproglige evner eller tilbyde ny oplæring. Løn- og arbejdsvilkår skal følge overenskomsten uden at være højere end den offentlige ydelse, personen får.

Kilde: Cabiweb.dk

Løntilskud giver flest job

I 2016 havde 47 procent af aktiverede med løntilskud i det offentlige arbejde tre måneder efter aktiveringen. Det samme gjaldt kun for 35 procent af dem, der var i virksomhedspraktik.

Kilde: Jobindsats.dk

Stor besparelse på aktivering

Et flertal i Folketinget har aftalt at ændre på den refusion, som kommunerne får, når de aktiverer arbejdsløse. Ændringen betyder en besparelse på 870 millioner, hvilket svarer til cirka en sjettedel af de midler, der i dag bruges til aktivering.

Kilde: AE-rådet

Leder Karen Flensted Lang (i midten) sammen med tillidsrepræsentant Pia Bjerregaard (øverst) og arbejdsmiljørepræsentant Tina Happel. De udgør tilsammen den trio, som **tager stilling til, hvor mange aktiveringsforløb der er plads til** på plejecentret.

Social- og sundhedshjælperne Janni Harbo (tv.) og Tina Happel **i snak med** beboer Karin Rasmussen.

“Vi kan ikke vurdere folk på fire uger”

→ Det er ikke hvem som helst, der kommer i aktivering på Funder Plejecenter, der ligger i Silkeborg Kommune. Målet er entydigt, at den arbejdsløse får arbejde og uddannelse i ældreplejen.

“Vi kræver, at man interesserer sig for ældre mennesker og for arbejdet med dem. Det handler grundlæggende om ‘noget for noget’, hvor vi giver en masse i starten og får en masse tilbage senere, som kommer vores beboere til gode,” siger centrets leder **Karen Flensted Lang**.

Den målsætning kan være sværere at opfylde, når de arbejdsløse får kortere forløb, mener hun.

“Vi kan ikke på for eksempel fire uger vurdere, hvad folk kan. Og så bliver det meget sværere at bruge dem som vikarer

efterfølgende og finde ud af, hvad de videre skal.”

Social- og sundhedshjælper og tillidsrepræsentant **Pia Bjerregaard** er enig.

“De kortere tilbud går især ud over de svageste ledige med fysiske eller psykiske problemer, som har brug for længere tid, inden de føler sig trygge,” siger hun.

Brug for pauser indimellem

Både leder og tillidsrepræsentant ser indsatsen for at få arbejdsløse tilbage på arbejdsmarkedet som en naturlig del af arbejdet på plejecentret. Især fordi det kan fungere som rekruttering af arbejdskraft til plejeområdet. Og den positive holdning gennemstrømmer hele personalegruppen.

“Vi sætter stor pris på de ekstra hænder, og ingen oplever et pres på vores faste stillinger, fordi vi har nogle ekstraordinært ansatte. De kræver jo også noget mere af os,” siger Pia Bjerregaard.

Det overskud er der ikke altid, og det kan betyde nej tak til en arbejdsløs.

“Vi snakker altid i det enkelte team om, hvad og hvem vi kan klare, inden der tages en beslutning. Det kan både handle om beboersammensætningen, hvilke elever vi har, eller at vi bare har brug for en pause,” siger sosu-hjælper **Tina Happel**, der også er arbejdsmiljørepræsentant og vejleder for mange af de aktiverede.

Skal prøve hele paletten

Tina Happel udgør sammen med lederen og tillidsrepræsentanten den trio, som klarer de overordnede snakke om, hvor mange opgaver med aktivering, centret har plads og overskud til. Det er også trioen, der evaluerer forløbene.

Med-
arbejdere
høres ikke
Side 38-39

Opgaverne til de aktiverede på plejecentret kan variere meget, for de tilpasses individuelt til den enkeltes formåen og evner.

“Men de laver det samme som os andre bortset fra opgaver, som ufaglærte ikke må påtage sig. Det er ikke sådan, at de for eksempel kun har rengøring,” siger Tina Happel.

Pia Bjerregaard understreger, at det er vigtigt, at aktiverede får prøvet hele paletten.

“De får ikke snust rigtigt til faget, hvis de ikke er med i kerneopgaverne. Og så kan de jo ikke sige, om de vil arbejde med det her resten af livet.” ★

fida@foa.dk

Fra tøjbutik til ældrepleje

Janni Harbo

blev arbejdsløs, da hun sagde op efter 15 år i en tøjbutik.

I 2014 var hun i et kort praktikforløb på Funder Plejecenter, hvor hun efterfølgende fik fire måneder i et løntilskudsjob. Det førte til et vikariat på halvandet år, hvorefter hun uddannede sig til social- og sundhedshjælper. Nu arbejder hun på en skole med unge udviklingshemmede handikappede.

“Da jeg var i løntilskudsjob, tog det faste personale godt imod mig, og de var der altid, hvis jeg var i tvivl om noget,” siger Janni Harbo.

Syerske blev til sosu

Tina Happel

har en fortid som syerske gennem 20 år. Men en fabrikslukning i 2012

gjorde hende arbejdsløs.

Hun kom til Funder Plejecenter efter fire ugers praktik på et andet plejecenter. Efter mere praktik fortsatte hun i et løntilskudsjob, og så havde hun arbejdstimer nok til at uddanne sig til social- og sundhedshjælper på voksen-elevløn. I dag er hun fastansat på Funder Plejecenter, arbejdsmiljørepræsentant og vejleder for arbejdsløse i aktivering.

“Som aktiveret oplevede jeg hurtigt at blive en del af fællesskabet. Jeg var ikke bare ‘Tina i lønskud,’” siger hun.

En god virksomhedspraktik kræver ressourcer

Der skal være overskud til at give et ordentligt praktikforløb, men teknisk servicemedarbejder Michael Magnussen oplever ofte, at **medarbejderne ikke bliver hørt**, selvom loven kræver det.

.....
Af Morten Olsen ★ foto: Niels Åge Skovbo

Det kræver tid og overskud hos teknik- og servicemedarbejderne, hvis de skal give en virksomhedspraktikant et ordentligt forløb. Det mener **Michael Magnussen**, der er tillidsrepræsentant for teknik- og servicemedarbejderne i Viborg Kommune.

“Det er ikke nødvendigvis et plus, som mange tror. Det er jo mennesker, der ofte har en lang

ledighedsperiode bag sig, så det kræver, at man lægger andre opgaver væk og nærmest mandsopdækker dem,” forklarer han.

Michael Magnussen har bemærket, at nogle personer cirkler rundt i systemet i lang tid uden at komme videre, og det undrer ham.

“Det giver ingen mening at være i praktik i 13 uger som teknik- og servicemedarbejder for at

finde ud af, om det er det, man vil – for så at få 13 uger igen et andet sted,” siger han.

Reglerne bliver brudt

Han oplever, at han og kollegerne får folk ud, som de ikke har været med til at godkende. Det skuffer Michael Magnussen. For ifølge reglerne skal medarbejderrepræsentanter høres, før de får kolleger ud i ekstraordinære ansættelser. Men det glipper af og til og har givet ærgerlige situationer, hvor Michael Magnussen måtte sende folk hjem igen.

“Vedkommende har måske gået uden tilknytning

til arbejdsmarkedet i lang tid og er jublende lykkelig over, at han eller hun kan komme ud i en arbejdsprøvning. Og så kommer der sådan en bastard af en tillidsrepræsentant og siger, reglerne er ikke overholdt, så du må gå hjem igen. Det er bestemt ikke særlig sjovt,” siger Michael Magnussen.

Fire praktikanter og tre ansatte

Det sker også, at reglerne bliver brugt anderledes, end de var tiltænkt. For eksempel må der være 10 ekstra-

Teknik- og service-medarbejder Michael Magnussen oplever at få folk i virksomhedspraktik, som han og kollegerne ikke har været med til at godkende. **Det har givet nogle ærgerlige situationer.**

ordinært ansatte på en arbejdsplads med 60 medarbejdere. Men Michael Magnussen har prøvet at stå med fire ekstraordinært ansatte til et team, der bestod af tre teknik- og servicemedarbejdere, men det levede formelt set op til reglerne, fordi lærere og andre ansatte på skolen bliver talt med i det samlede regnestykke.

Medarbejdere skal høres

Claus Jensen, der er afdelingsleder i arbejdsmarkedsafdelingen i Viborg Kommune siger, at det ikke er lovligt, og at han har understreget over for jobkonsulenterne, at der skal være et rimeligt forhold mellem ekstraordinært ansatte og ordinært ansatte.

Han siger også, at det hører til sjældenhederne, at nogle er i praktik i tre eller fire perioder, og hvis det sker, bør man prøve at finde forskellige typer af praktik i stedet for at blive ved med at forsøge samme fagområde.

Gode råd til aktivering
Side 40-41

Til gengæld afviser Claus Jensen, at der bliver sendt folk ud i ekstraordinære ansættelser uden medarbejderne er blevet hørt. Han understreger dog, at høringspligten ikke betyder, at medarbejderne har krav på at give samtykke til en ekstraordinær ansættelse. ★

mortenolsen99@gmail.com

Færre i aktivering

Fra 2010 til 2016 er antallet af ledige (omregnet til fuldtid) faldet fra 163.454 til 112.331. Antallet af dagpengeberettigede i aktivering er i 2016 kun en tredjedel af antallet i 2010, mens antallet af kontanthjælpsmodtagere i aktivering er næsten halveret i perioden.

Kilde: Danmarks Statistik

FOA-arbejdspladser bedst til svage ledige

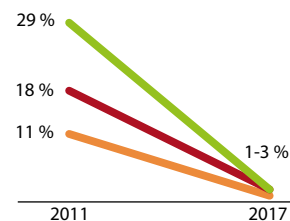
Kommunale arbejdspladser anses for bedre end private til at aktivere og inkludere mennesker med mange udfordringer. På FOAs område har de ansatte socialfaglige kompetencer, der også kan anvendes i forhold til aktiverede.

Kilde: Jobcentre og HR-afdelinger i SFI-undersøgelsen 'Rummelighed i praksis', 2017

Stejlt fald for løntilskud i FOA-faggrupper

Kommunerne har placeret mange ekstraordinært ansatte med løntilskud i FOAs faggrupper. Men alle grupper har oplevet et massivt fald i antallet, siden det toppede i foråret 2011.

Aktiveredes andel af fastansatte

29 % → 2 %
Tekniske servicemedarbejdere

18 % → 1-3 %
Ufaglærte sosu'er og husassistenter

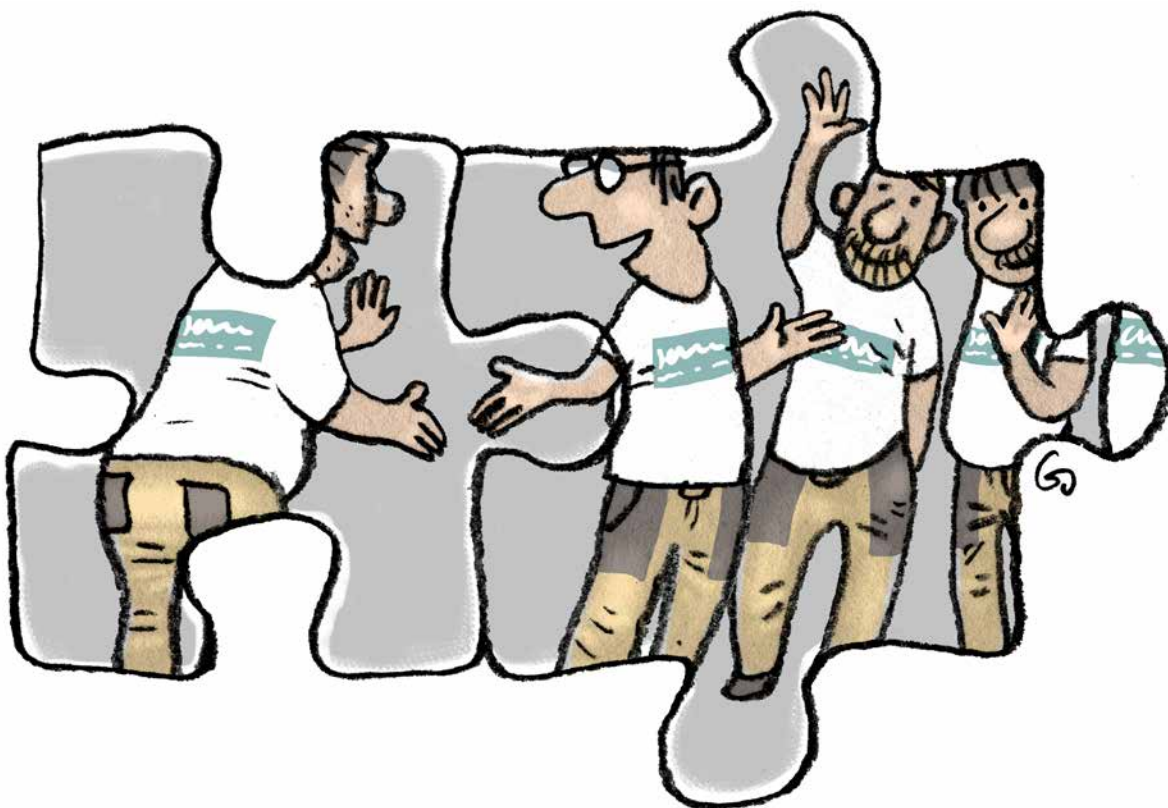
11 % → 1 %
pædagogmedhjælpere

Kilde: Kommunernes og Regionernes Løndatakontor

6 råd til god aktivering

Arbejdsløse i aktivering kan blive en gevinst for din arbejdsplads. Men I skal **investere tid og engagement og lave klare aftaler.**

Af Finn Danielsen ★ illustration: Gitte Skov

1 Åbn jeres fællesskab

I skal sørge for, at aktiverede føler sig som en naturlig del af kollega-fællesskabet. Den udpegede vejleder skal gennem jævnlige samtaler sikre sig, at aktiverede har en oplevelse af, at han eller hun tilfører værdi til arbejdspladsen og får anerkendelse for det.

2 Aktiveringen skal give mening for alle

Alle ansatte skal bakke om den aktiveredes forløb på jeres arbejdsplads. Og det skal give mening for både det faste personale og for den aktiverede. Tag altid en samtale med den aktiverede inden forløbet, så I får afstemt forventningerne.

3 Vælg opgaver med omhu

I skal blive enige om, hvilke opgaver den aktiverede må påtage sig. Både for at undgå, at kerneopgaven løses dårligere og for at undgå opgaveglidning fra fastansatte til aktiverede. Men vær også opmærksom på, at der kan være store forskelle på, hvad aktiverede kan bidrage med fra starten.

4 Brug jeres sociale kapital

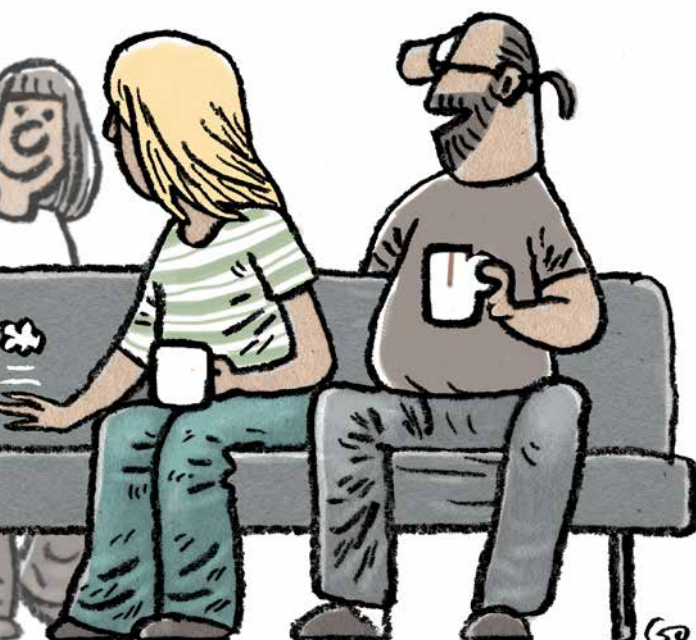
I skal have overskud til den aktiverede. Derfor er det godt, hvis I som arbejdsplads har rigeligt med social kapital, det vil sige et godt psykisk arbejdsmiljø, der bygger på tillid, retfærdighed og samarbejdsevne.

5 Tilrettelæg forløbet

I skal tilrettelægge et samlet forløb, som både I og den aktiverede samlet oplever mere som aflastning end belastning. Forløbet skal have en varighed, der både giver den aktiverede en grundig introduktion og efterfølgende giver den aktiverede mulighed for at bruge egne styrker og bidrage til løsningen af opgaverne på jeres arbejdsplads.

6 Husk formålet med aktiveringen

I skal være særligt opmærksomme på, at formålet med aktiveringen er, at den arbejdsløse senere ansættes i en fast stilling, begynder på en uddannelse eller på anden vis får fodfæste på arbejdsmarkedet.

Kilder: 'Rummelighed i praksis' fra SFI-Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 'Fra udsat til ansat' fra Væksthusets Forskningscenter samt Funder Plejecenter

Pædagogisk Assistentuddannelse - uden grundforløb eller praktik (EUV 1)

- Er du minimum 25 år gammel?
- Har du 2 års erhvervserfaring fra daginstitution, dagpleje eller anden pædagogisk praksis?
- Er din erhvervserfaring inden for de seneste 4 år?

Så kan du nemlig tage hele uddannelsen uden grundforløb eller praktik. Som EUV 1-elev skal du blot have skoledelen som er af maksimal 42 ugers varighed. Uddannelsen foregår på SOSU C i Brøndby.

Vi starter hold igen sommeren 2018.

Læs mere på www.sosuc.dk eller kontakt uddannelsesvejleder Sandra Skaaning for mere information på 4138 0746.

7 skridt

Hvis du vil være sikker på at få din pension fra dag ét, så **søg i god tid**, inden du når folkepensionsalderen.

Til dig der skal på folkepension

1 Alle folkepensionister har som udgangspunkt ret til et grundløb. I 2018 er grundbeløbet på 74.844 kroner om året.

2 Når du nærmer dig pensionsalderen, skal du imidlertid selv sørge for at søge folkepension. Den bliver ikke udbetalt automatisk, og du modtager ingen påmindelser.

3 Du kan søge om folkepension på borger.dk op til et halvt år, før du når pensionsalderen.

4 Du kan også få et pensions-tillæg til folkepensionen. Beløbet afhænger af, om du er enlig eller ej, og hvad du ellers har af løbende indtægter.

5 Som folkepensionist kan du desuden have ret til forskellige tillægs-ydelser som for eksempel ældrecheck og helbredstillæg. På borger.dk kan du beregne, om du kan få tillægsydelser.

6 På pensionsinfo.dk kan du få et overblik over, hvor du har pensionsopsparing stående, og hvor meget du kan få udbetalt, når du går på pension.

7 Udover folkepension vil du typisk også have en månedlig livslang udbetaling fra ATP og fra dit pensionsselskab. Udbetalingen fra ATP sker automatisk. Du skal selv kontakte dit pensionsselskab for at få sat udbetalingen af din pensionsopsparing i gang.

Gode råd

Kend din pensionsalder

Hvornår du har ret til folkepension, afhænger af din fødselsdato.
Før 1954: 65 år
1954: 1. halvår: 65,5 år, 2. halvår: 66 år
1955: 1. halvår: 66,5 år, 2. halvår: 67 år
1956-1962: 67 år
Fra 1963: 68 år
Fra 1967: Er du født i 1967 eller senere, kan din folkepensionsalder stadig blive reguleret.

Kilde: Borger.dk

Ikke alle har ret til fuld pension

For at få udbetalt fuld folkepension skal du have boet i Danmark i mindst 40 år, fra du var 15 år og frem til pensionsalderen. Har du boet her mindre, bliver beløbet mindre.

Læs mere

borger.dk

Få gode råd til pensionen

Er du fyldt 59 år og har pensionsordning i PenSam, kan du deltage i seniormøder og få gode råd til pension.

Læs mere

pensam.dk/senior

Kilde: PenSam

Mester i rabat

Dagplejer **Lene Madsen** fra Brørup får tit rabat eller ekstra varer med i prisen, når hun handler.

"I Brugsen før lukketid spørger min mand og mig: Skal vi hjælpe med at rydde fadet? Så får vi fem bøffer, men betaler for tre."

Sidst de købte bil, fik de nej til en rabat på 10.000 kroner.

"Vi mente nu godt, de kunne give lidt.

Til sidst fik vi et sæt vinterdæk og fælge uden beregning."

I en antikbutik i Hellerup blev Lene Madsens talent sat på prøve, før hun fik en sølvkniv med i købet. "Året efter, da vi kom derind igen, sagde den nydelige dame: 'Gud, det er da jer fra Jylland, der skal have rabat!' Så måtte jeg i gang igen."

Lene Madsen ved, at både køber og sælger skal være glade.

"Kunsten er at finde balancen, det mulige set med den andens øjne. Du skal ikke forlange det ublu, du skal kunne være dig selv bekendt. Når begge har en god dag, går man derfra og siger: 'Yes, det var fedt!' ★

Det betaler sig at prutte

Vær venlig og **forbered dig grundigt**, så kan du prutte prisen ned på næsten alt.

Tør du prutte om prisen på mange varer og tjenester, er der god chance for, at det lykkes. Det har **Charlotte Flach** personlig erfaring med. Hun har en baggrund som advokat og driver et firma, der rådgiver om forhandling.

"De fleste tror, at en pris er en fast pris, men intet kan være mere forkert. Fødevarer er sværere, men lige så snart man er ude i brugskunst, vaskemaskiner, biler, er man næsten blåøjet, hvis ikke man forsøger at prutte. Når man får lidt erfaring, går der sport i det," siger hun.

Forbered dig ved at undersøge priser på net og i butikker.

"Ved at få fakta på plads klæder du dig selv på mentalt. Så kan du begrunde, hvorfor du skal have varen billigere.

Beslut også, hvad du maksimalt vil give, hvornår du vil sige nej og gå fra forhandlingen."

Når du står i butikken, lyder Charlotte Flachs råd:

"Vær venlig, ikke for ivrig, tal positivt, skru charmen på, få opbygget relationen. Så kan du komme med dit udspil: 'Kan jeg få en rabat?' Udspillet skal være ambitiøst, men realistisk. Sælger skal høre, at du er seriøs."

Fortvivl ikke, hvis du får et nej.

"Spørg ind til hvorfor? Hav mod til at være i det, hold dialogen i gang. Måske får du inspiration til at få noget andet, en mængderabat, flere varer eller ekstra service." ★

At prutte er at forhandle

Er du god til forhandlingsteknik, opnår du nemt rabat på varer og tjenester. Følg rådene her.

○ Vær venlig

God forhandling gør begge parter til vindere. Tal aldrig butik eller vare ned.

○ Find en sælger, der må forhandle.

Så tæt på chefen som muligt.

○ Find fakta

Tjek priser, også for sammenlignelige produkter.

○ Bliv i dialogen

Får du nej, så spørg ind. Stil hv-spørgsmål: hvordan, hvorfor. Brug åbninger til nye forslag.

○ Forbered udspil

Hvad vil du bede om og med hvilken begrundelse?

○ Få mere med i prisen

Bed om ekstra varer eller service.

○ Fastlæg maksimum

Beslut på forhånd, hvad du vil give, og sig det eventuelt.

○ Find fejl

Er varen uperfekt, bør du have rabat.

Kilde: Advokat og rådgiver Charlotte Flach, Forbrug.dk

85

procent af dem, der pruttede om hårde hvidevarer i 2015, opnåede en bedre pris. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen undersøgte 13 typer af varer og tjenester som f.eks. babyudstyr, tandlæger, håndværkere, pakkerejser, mobilabonnementer og forsikringer. Fitnessabonnementer var sværest, her fik 62 procent dog forhandlet prisen ned.

Kilde: Megaafmåling for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Bag om ordet

Ordet **prutte** i betydningen tinge om prisen kommer fra tysk dialekt, hvor 'proten' betyder gøre indvendinger, mukke, skælde ud. På norsk dialekt betyder 'pruta' at skændes.

Kilde: Ordnet.dk og Dansk Sprognævn

Få lidt ekstra udsalg

Selvom der allerede er udsalg, udelukker det ikke, at du kan få et ekstra nedslag i prisen. Køber du både varer, der er nedsat, og varer, der ikke er, så prøv at høre sælgeren, om der kan 'smitte lidt udsalg af' på de varer, der ikke er nedsat. Det kan meget vel være, at du på den måde kan være heldig at få lidt ekstra rabat.

Kilde: Forbrug.dk

Har du et spørgsmål om din privatøkonomi, du gerne vil have svar på? Så send dit spørgsmål til brevkasse@foa.dk eller udfyld formularen på foa.dk/brevkasse, og redaktionen vil kontakte en ekspert, der kan hjælpe dig med at få svar på dit spørgsmål.

21. marts

kan du udfylde dit dagpenge- eller efterlønskort på foa.dk. Se oversigt over alle datoer på foa.dk/udbetalingsperioder.

Husk at udfylde din joblog

Mindst en gang om ugen skal du skrive de job, du søger, i en digital joblog – enten via foa.dk/akassen eller jobnet.dk. Du skal logge mindst en-to job om ugen, så du som minimum logger seks job over en periode på fire uger. Derudover skal du hver måned gemme mindst én jobansøgning i din joblog. Det kan få konsekvenser for dine dagpenge, hvis du ikke opfylder disse krav.

Nyt job?

Find dit nye job på FOA Job via foa.dk/akassen.

Digital post

Vi sender de fleste af vores breve digitalt til din indbakke på foa.dk/indbakke. På 'Mit FOA' i øverste højre hjørne på hjemmesiden kan du vælge, om du vil have besked pr. mail eller sms – eller begge dele.

A-kassens callcenter – en udvidet service til dig

Hvis du har brug for at kontakte a-kassen uden for normal åbningstid, kan du ringe til vores **callcenter på telefon 46 97 10 10**. Vi har åbent mandag til fredag kl. 16-20. Her kan du få hjælp, når du har brug for det.

Skal du holde ferie i ferieåret 2018-2019?

Måske har du optjent feriepenge hos din arbejdsgiver. Men har du for eksempel været ledig, eller har du modtaget barselsdagpenge i 2017, kan det være, at du også har optjent feriedagpenge fra a-kassen. Hvis du har optjent dage med feriedagpenge, vil du modtage et brev.

Du kan maksimalt optjene 25 dage med feriedagpenge, og du skal holde ferien i perioden 1. maj 2018 til 30. april 2019.

Krav til dig, hvis du skal have feriedagpenge

Feriedagpenge kan betragtes som en erstatning for, at du ikke har optjent ret til fuld ferie hos en arbejdsgiver, for eksempel fordi du har været på dagpenge i en periode. I modsætning til feriepenge optjent efter ferieloven er feriedagpenge en særlig ydelse, som du kun har ret til, hvis du opfylder visse betingelser.

Du skal blandt andet have ret til dagpenge på ferietidspunktet og være i arbejde som lønmodtager eller være ledig og tilmeldt jobcentret. Hvis du har ret til at forlænge

din dagpengeret, kan du også modtage feriedagpenge i den forlængede dagpengeperiode. Du skal desuden umiddelbart før ferien opholde dig i Danmark og stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

Sådan søger du

Du kan læse mere om reglerne på foa.dk/feriedagpenge. Her kan du også søge om at få udbetalt feriedagpenge. I feriedagpengebrevet, som du modtager i foråret 2018 i din indbakke på foa.dk/ indbakke, kan du se, hvor mange dage du har optjent med feriedagpenge. Du kan som regel tidligst få udbetalt dine feriedagpenge, når du har holdt den ferie, du måtte have optjent fra en arbejdsgiver – husk altid at oplyse om tidligere afholdt ferie, når du søger om feriedagpenge.

Husk at give besked

Hvis du er i arbejde, skal du aftale ferien med din arbejdsgiver. Er du ledig, kan du selv vælge, hvornår du vil holde ferie, men både jobcentret og din lokale a-kasse skal have besked – enten telefonisk eller via mail.

Vi skal have besked senest på feriens første dag. Jobcentret skal have besked så hurtigt som muligt og mindst to uger før feriens start.

Søg om feriedagpenge i god tid

Hvis du ikke overholder denne frist, har du pligt til at deltage i de møder og aktiviteter, som jobcentret indkaller til – også selvom du holder ferie. Deltager du ikke, risikerer du at få en karantæne og miste dagpengene for en periode.

Hvis du vil være sikker på at have dine feriedagpenge inden feriens start, skal vi have modtaget din ansøgning senest en måned, inden du holder ferien. Du kan søge om feriedagpenge for perioden 1. maj 2018 til 30. april 2019 helt frem til 31. maj 2019.

Hvis du har feriedagpenge til gode for perioden 1. maj 2017 til 30. april 2018, kan du søge om at få disse udbetalt frem til 31. maj 2018. ★

FOAs hjemmeside holder altid åbent. Her kan du finde nyttig viden og få et hurtigt overblik over de fordele, du har som medlem af FOA.

Illustration: Jørgen Stamp

OK18 – Følg med i din nye overenskomst

Der er gang i overenskomstforhandlingerne for FOAs offentligt ansatte medlemmer. Følg med i forhandlingerne og få svar på alle dine spørgsmål.

foa.dk/ok18

Foto: Colourbox.com

Mad på svensk og fransk

FOA sætter fokus på mad i dagtilbud som en vigtig del af et godt børneliv. Kom med til Sverige, Frankrig og Spanien i dette tema, som giver inspiration til mad og måltider i dagpleje og institutioner.

foa.dk/madiandrelande

Foto: Colourbox.com

Få styr på forårets fridage

Forårets helligdage er på vej, og flere af dem er omfattet af reglerne for søgnehelligdagsfrihed, de såkaldte FO-dage. Få overblik over, hvad du har ret til.

foa.dk/fo-dage

Mærkbare medlemsfordele

Hver eneste dag gør FOAs medlemmer en forskel for andre. FOA mener, at det arbejde fortjener at blive anerkendt og belønnet. Derfor tilbyder FOA inden for syv overordnede områder en række medlemsfordele som giver faglig udvikling, juridisk hjælp, oplevelser og en hjælpende hånd til økonomien. ★

foa.dk/medlemsfordele

Følg FOA på Facebook

Her kan du finde masser af nyheder og debat.
facebook.com/foadanmark

gæt et job

FOAs medlemmer er en broget flok. Her fortæller **Søren Johnsen Høj** om sit job. Kan du gætte, hvad han laver?

Jeg har to sæt arbejdstøj

I mit job er det en fordel at være lokalkendt.

Jeg har to sæt arbejdstøj til mit job. Det ene er blåt, det andet er gult.

Folk siger, at det er os, der bestemmer, hvor mange fisk der er i fjorden.

Jeg har både dag-, natte- og weekendvagter.

Jeg skal have sikkerhedssko på, når jeg er udendørs på mit arbejde.

Jeg bruger computer og telefon hver dag.

På mit job snakker vi meget om slusen.

Hvad laver Søren?

Kan han være ...

- Gadeplansmedarbejder
- Maskinmester
- Bademester
- Havnebetjent
- Miljøkontrollør

Send svaret og dine kontaktoplysninger til **quiz@foa.dk** senest 9. april. Så er du med i lodtrækningen om et gavekort til Coop Danmark til en værdi af 250 kroner.

Annette og de andre

- FOA har 20 medlemmer der er børnehaveklassemedhjælpere og 9 børnehaveklasseassistenter.
- Børnehaveklassemedhjælperen er med til at skabe en stabil, tryk og udfordrende hverdag for børnene.
- Det kræver ingen uddannelse at varetage jobbet som børnehaveklassemedhjælper, men man skal være god til børn.

[i nummer 7, 2017]

Annette Sørensen er børnehaveklassemedhjælper

Lea Kielsholm i København har gættet, at Annette Sørensen er børnehaveklassemedhjælper. Hun er den heldige vinder af et gavekort til Coop Danmark. Tillykke til Lea.

[cv]

Navn: Annette Sørensen
Job: Børnehaveklassemedhjælper på Lergravsparkens Skole i København
Medlem af FOA: siden 1998

Få hjælp til at finde dit næste job

FOA JobMatch

Jobformidling til FOAs medlemmer

FOA JobMatch er en gratis og landsdækkende
jobformidling til FOA-medlemmer og arbejdsgivere
Læs mere på foa.dk/jobmatch

FOA
SAMMEN
GØR VI FORSKELLEN

Et hævet tå- eller fingerled kan være **første varsel om leddegigt**. Hvis sygdommen behandles tidligt, kan den 'slukkes' næsten uden at give mén.

Leddegigt skal bremses tidligt

Mennesker med forkrøblede knogler på grund af leddegigt er ved at være fortid i vores del af verden. Nu kan en hurtig behandling, så snart leddegigten er opdaget, bremse sygdommen næsten fuldstændigt. Halvdelen af patienterne bliver symptomfri.

"Vi er blevet markant bedre til at slukke for leddegigt, inden den breder sig og ødelægger leddenes knogler og brusk," siger **Mogens Pfeiffer Jensen**, overlæge i reumatologi på Aarhus Universitetshospital.

Leddegigt er en form for betændelse i leddene. Den opstår på grund af ændringer i immunsystemet, som får kroppen til at bekæmpe raske celler.

Mogens Pfeiffer Jensen fortæller, at man i dag sætter ind med aggressiv behandling med gigtmedicinen Methotrexate, lige så snart sygdommen er opdaget. Ofte supplerer man med

binyrebarkhormon sprøjtet ind i leddene for at tage smerterne her og nu.

"På den måde holdes leddegigten i skak, og folk kan leve videre stort set som før, passe deres job og dyrke sport," siger han.

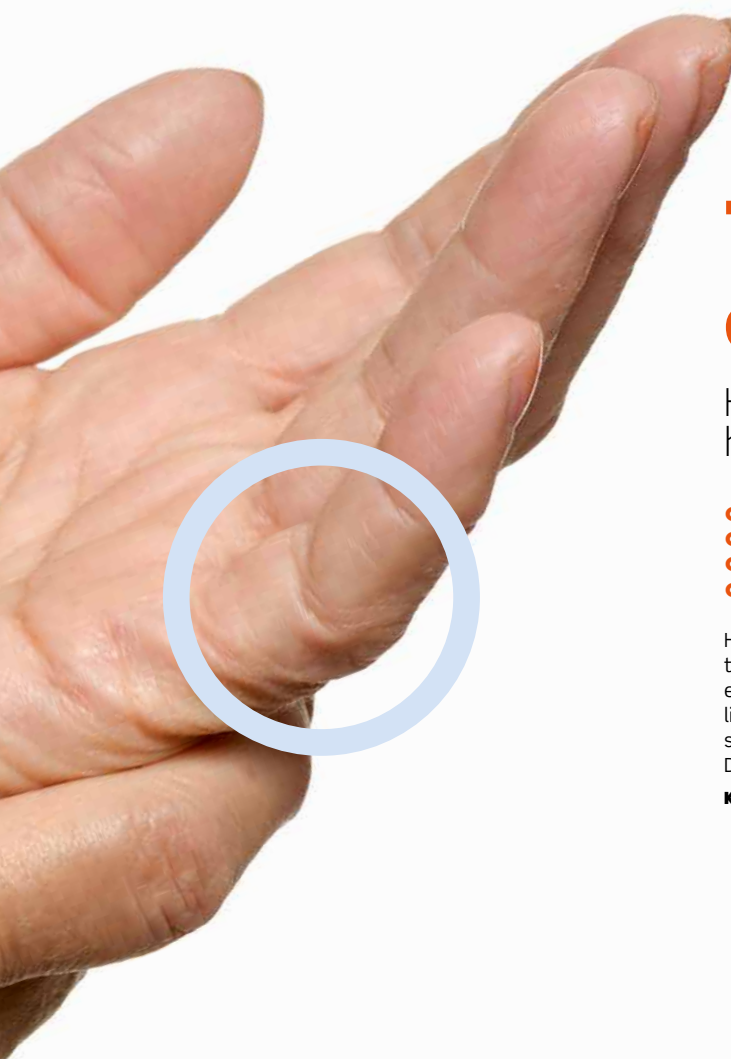
Mogens Pfeiffer Jensen understreger dog også, at det er afgørende, at sygdommen opdages tidligt.

"Hvis man har ømme og især hævede led, skal man gå til læge," siger han.

Leddegigt er som regel kronisk, og der kan være gode og dårlige perioder. Hos nogle går sygdommen helt i ro. ★

jonna@periskop.dk

Tjek dine led

Hold øje med, om du har hævede led på:

- Knoerne på hænderne
- Mellemlid på fingrene
- Føddernes 'knoled'
- Mellemlid på tæerne

Har du hævede led, skal du gå til læge og få taget en blodprøve. Hvis den viser tegn på en betændelsesproces, begynder behandlingen af leddegigt. Leddegigt kan sprede sig til andre led og føre til deforme knogler. Derfor er det vigtigt at stoppe det tidligt.

Kilde: Overlæge Mogens Pfeiffer Jensen

Leddegigt er et mysterium

- Forskerne ved ikke, hvorfor leddegigt opstår.
- Der var ikke leddegigt i Europa før 1500-tallet, men indianerne i Amerika var ramt. I nogle stammer havde hver 10. leddegigt. Så hvad mon Columbus tog med hjem?
- Mange forskere har fokus på mundhulebakterier, fordi det ser ud til, at leddegigtpatienter har flere parodontosebakterier end raske. Men man ved ikke, om der er en sammenhæng.
- Både arvelighed og livsstil påvirker risikoen for leddegigt.

Kilde: Overlæge Mogens Pfeiffer Jensen

2

ud af 3, der får leddegigt, er kvinder. Cirka 48.000 mennesker har leddegigt, og der er cirka 1.300 nye tilfælde hvert år.

Kilde: Gigtforeningen

Rygning øger risikoen

Et par cigaretter om dagen forøger risikoen væsentligt for at udvikle leddegigt. Desuden har rygning en negativ effekt på medicinen.

Kilde: Dagens Medicin

Større risiko for blodpropper

Mennesker med ubehandlet leddegigt har dobbelt så stor risiko for hjertekar-sygdomme som raske jævnaldrende.

Kilde: Gigtforeningen

Bornholm

4 nætter
3.195,-
totalpris for
2 personer
inkl. færge med bil

Sol, strand og vand

- Flot ferielejlighed på Dueodde
- Færge Ystad-Rønne tur/retur med bil
- Rengøring og strømforbrug
- Gratis guideture
- 4 nætter: Totalt for 2 personer: **3.195,-***
* Ankomst er mulig alle ugedage
- 7 nætter: Totalt for 2 personer: **3.795,-****
** Ankomst på man-, tirs-, ons- el. torsdage
- Tillæg ved ankomst i perioden 10/6 - 20/8

Jeanet
Ferierådgiver

**Ring til mig nu på 56 95 85 66
- så giver jeg dig gode råd til
skønne feriedage på Bornholm**

Flot lejlighed med fiskebuffet

- Flot ferielejlighed i Årsdale
- Færge Ystad-Rønne tur/retur med bil
- Gratis cykelleje alle dage
- Guidetur, rengøring og strømforbrug
- Fiskebuffet for 2 personer på røgeri
- 5 nætter: Totalt for 2 pers: **3.995,-***
* Ankomst er mulig alle ugedage
- 7 nætter: Totalt for 2 pers: **4.195,-****
** Ankomst på man-, tirs-, ons- el. torsdage
- Tillæg ved ankomst i perioden 9/6 - 29/8

Hotel med Sødusigt

- Skønt værelse med sødusigt i Sandvig
- Stor morgenbuffet hver morgen
- Dejlig tre-retters-menu hver aften
- Færge Ystad-Rønne tur/retur med bil
- 4 nætter: Totalt for 2 pers: **6.195,-***
* Ankomst er mulig alle ugedage
- 7 nætter: Totalt for 2 pers: **9.895,-****
** Ankomst på man-, tirs-, ons- el. torsdage
- Tillæg ved ankomst i perioden 2/6 - 7/9

Opskrifter og gode råd til **ordentlig mad i hverdagen.**
I denne måned handler det om æg.

Månedens råvare:

Æg

Brune, hvide, store eller små æg kan bruges til det samme i køkkenet. Smagen afhænger ikke af, hvordan æggene ser ud, men hvilket foder hønsene har fået, og om æggene er friske. Nylagte æg er gode til æggeretter, mens et par uger gamle æg kan bruges i bagværk, fars og lignende.

Æg er en god basisvare at have i køkkenet. Mange enkle hverdagsretter kan suppleres med æg. Æg kan bruges på mange måder: æggeblomme til at jævne sovser som mayonnaise og bearnaisesovs, og æggehvite til at lave luftige retter som gratin og citronfromage.

Spinat-kartoffelsuppe med pocheret æg

4 personer

- 2 store løg
- 25 g smør
- 750 g melete kartofler
- ca. 1 l hønsebouillon
- 500 g frisk spinat eller 250 g frossen spinat
- salt og friskkværnet peber
- ca. ½ tsk. fintrevet muskatnød
- 1 ½ dl græskarkerner
- 4 friske æg
- 1 dl eddike
- salt og friskkværnet peber

Spinat-kartoffelsuppe:

- Pil løg og hak dem.
- Skræl kartoflerne og skær dem i tern på ca. 2 x 2 cm.
- Varm en gryde med smør. Steg løgene ved middelvarme, til de er klare. Tilsæt kartoflerne og bouillon.
- Kog ca. 15 min. til kartoflerne er møre. Tag ca. ¼ af de kogte kartofler op med en hulske.
- Rens spinaten og fjern evt. grove

stilke. Skyl spinaten fri for jord. Frossen spinat er rensat. Tilsæt spinaten til suppen og kog et par minutter mere. Blend suppen til ensartet konsistens. Spæd med bouillon eller vand, hvis suppen er for tyk. Tilsæt de kogte kartofler i tern. Smag suppen til med salt, peber og muskatnød.

Græskarkerner:

- Rist græskarkernerne ved middelvarme på en tør pande, til de er gyldne på alle sider. Hæld dem straks af den varme pande.

Pocheret æg:

- Bring vand i kog og tilsæt eddike. Vandet skal stå 8 cm højt op ad kanten.
- Skru ned for vandet, så det kun simrer. Slå et æg ud i en lille skål og krydr med salt og peber. Lad æggene glide ned i vandet et ad gangen. Lad dem simre 5-6 min.
- Tag dem op med en hulske. Hæld spinat-kartoffelsuppe i 4 skåle og læg et pocheret æg øverst i hver skål. Drys med ristede græskarkerner.

mad med klinken

Katrine Klinken

er faglært kok og ernærings- og husholdningsøkonom og arbejder som madskribent for flere magasiner. Hun har skrevet en stribe kogebøger for børn og voksne.

Foto: Colourbox.com

God mad i en fart

Af få ingredienser kan man få et velsmagende og mættende måltid. Sæt en bagekartoffel i ovnen, når du kommer hjem fra arbejde og lav et enkelt fyld med hytteost og krydderier. Kog pasta med tomatsovs, eller lav en rugbrødsmad med stegt fiskefilet. Nyd et stykke ost eller frugt, hvis maden ikke mætter nok.

Foto: Colourbox.com

Pikant smag

Smagen fra for eksempel chili, peber eller peberrod kan give en god spiseoplevelse. Et vrid peber på avokadomaden eller revet peberrod på et stykke med saltkød giver velsmag. Når det bliver brugt som krydderi, opleves det nærmere som pikant end stærkt.

Sidste chance!

Deltag og vind biograftur

Har vi din rigtige e-mailadresse og telefonnummer?
Eller har du skiftet arbejdssted for nylig uden at
fortælle det til FOA?

Tjek dine medlemsoplysninger og deltag i lodtræk-
ningen om billetter med popcorn og drikkevarer
for to personer. Vi trækker nye vindere hver uge
til og med 1. april 2018.

Deltag på foa.dk/vind-biotur

FOA

SAMMEN
GØR VI FORSKELLEN

det sker

Frederikssund

Seniorklubben. 18. april kl. 13.30: Cafe dag og Musikquiz. Arrangementet handler om fællesskab og sangglæde, og der er plads til alle. Bestyrelsen bager traditionen tro lækkerier til kaffen. 16. maj: Udflugt 2018. Turen går til Zen Garden i Vedde/Stenlille. På vejen derned holder vi en formiddagspause i det grønne. Derefter kører vi til Bromølle Kro, hvor vi spiser mid-

dag. Herefter besøger vi Zen Garden. Tilmelding, som er bindende, skal ske til bestyrelsen senest 18. april. Afgang fra Frederiksværk (Gjet Huset) kl. 9. og fra Frederikssund St. kl. 9.30. Prisen er 350 kr. for FOA-medlemmer og 400 kr. for gæster. Der kan indbetales på konto i Nordea reg. 1335 konto 644855 0654 – husk at skrive navn på indbetalingen.

Guldborgsund

Teknik-Kost- og Servicesektoren. 26. maj: Tur til København med besøg i Folketinget m.m. Læs mere på foa.dk/guldborgsund/ medlemsaktiviteter. Turen er med ægtefælte/kæreste og koster 150 kr. pr. person. Tilmelding senest 3. maj kl. 12 til FOA på 46 97 17 50. Afbud pga. sygdom på dagen kontakt Britta på 29 90 48 62. Betaling senest 3. maj.

Nordsjælland E+P Klubben Hille-

rød. 24. april kl. 10: Route 66 – og andre historier. Hans Jacob Sternkopf fortæller om hans oplevelser som turistguide, igennem de seneste 20 år. Pris 30 kr. – inkl. kaffe og brød + salg af amerikansk lotteri. Tilmelding til FOA Nordsjælland senest 17. april.

Odense

Afdelingen. 11. april kl. 19.30: Generalforsamling i Marienlyst-centret, Windelsvej 138, Odense. Spisning kl. 18.30 og fagligt, kulturelt oplæg kl. 17.30. Deltagelse i spisning og det faglige kulturelle oplæg kræver tilmelding senest 4. april på 46 97 18 00 eller via foa.dk/odense. Dagsorden jf. lovene. Indkomne forslag skal være afdelingen skriftligt i hænde senest 28.

marts kl. 12. Ved personvalg kan der ved fremmøde i afdelingen i åbningstiden eller efter aftale, skriftligt afgives stemme fra 5.-11. april kl. 12. Regnskab kan afhentes i afdelingen fra 28. marts. Der vil være amerikansk lotteri. **Seniorklub.** 20. marts kl. 10-13: Generalforsamling på Vesterbro 120, Odense. Dagsordenen ifølge lovene. Bagefter er klubben vært ved smørrebrød

Medlemspuls

Vinderne i januar 2018

Hovedpræmie:

Mona Monique Grandt
Brønshøj

Gavekort til Coop 300 kr.:

Sine Wilhelmine Johannsen, Kruså
Jeannette Winther Hornbæk, Skanderborg
Trine A Bakka, Nyborg
Bente Larsen, Vanløse
Lis Reedtz, Stenderup

Hovedpræmien er et weekendophold for 2 på et Comwell-hotel i Danmark, en iPod, en gps eller en e-bogslæser.

Desuden har vi hver måned **5 gavekort** til Coop Danmark til en værdi af 300 kr.

Nye deltagere er velkomne på foa.dk/medlemspuls

FOA

SAMMEN
GØR VI FORSKELLEN

det sker

og drikkevarer. 10. april: Udflugt til den skjulte bro og Danmarks smukkeste jernbane. Efter opsamling kører vi til den genfundne bro, hvor en

guide fortæller historien om broen. Derefter middag på Pejsegården, og så kører vi med veterantoget, som stopper ved Vråds Station. Herfra kører vi

til Kongernes Jelling, hvor der er tid på egen hånd, til turen går hjemad, hvor vi forventer at ankomme kl. ca. 18. Pris 300 kr. Ikke-medl. 525 kr., hvis der er plads. 24. april kl. 9.30-10: Tilmelding og betaling til Odense Åfart og æggekage på Carlsund 8 maj. Pris 150 kr., ikke-medlemmer 210 kr. Betaling restbeløb til Harzen-Goslar 11.-14. juni – restpris 1.000 kr., ikke-medlemmer 1.450 kr. hvis der er plads. Tilmelding for eneværelse 360 kr. 24. april kl. 10-12: Kim Larsen kopi Anders Munch på FOA Vesterbro 120. 8. maj kl. 9.45-15: Sejlturn på Odense Å og æggekage på Carlsund. Der er ingen aktiviteter i Nyborg, idet gruppen er ophørt pr. 1. januar.

Randers

Afdelingen. 16. maj: Generalforsamling i Randers FCs lokaler, BioNutria Park Randers, Viborgvej 92. I forbindelse med generalforsamlingen vil afdelingens 25 års jubilæum blive fejret. Dagsorden kan læse på foa.dk/randers senest 16. april 2018.

Roskilde

Afdelingen. 26. april kl. 19: Generalforsamling på Hotel Scandic ved Ringen 2, Roskilde. Dagsordenen er lagt på afdelingens hjemmeside samt sendt ud med FOA Roskilde nyhedsbrev. Indkomne forslag skal være afdelingen i hænde senest 26. marts 2018. Indkomne forslag, skriftligt beretning, regnskab samt forslag til budget kan afhentes på afdelingens kontor eller rekvireres i afdelingen 14 dage før generalforsamlingen.

Silkeborg-Skanderborg

Afdeling: 10.-13. maj: Invitation til FOA familiedage i Djurs Sommerland. Billetter kan bestilles i afdelingen fra 19. marts.

Seniorklubben: 19. april kl. 11.30: Forårstur. Vi mødes ved Silkeborg Kirke. Er kirken åben, kan vi måske gå derind ellers går vi en lille tur. Frokost på Den gode fe. Pris 125 kr. 29. maj: Tur ud i det blå. Vi mødes ved Circle K, Sørøvet. Tidspunkt oplyses ved tilmelding. Pris 250 kr. Gæster 350 kr. Tilmelding skal ske på 46 97 20 20 senest 8 dage

før arrangementet. Oplys ved tilmelding, om du er diabetiker. **Nyhedsbrev:** Modtager du ikke vores nyhedsbrev, bedes du kontakte os for registrering af din mail-adresse.

Sjælland

Afdelingen: 5. april kl. 18 i Holbæk: OK-medlemsmøde. Hør om overenskomstresultatet – før du stemmer. Tilmelding på foa.dk/sjælland. 10. april: Fortæl om dine stjernestunder på arbejdspladsen og send den/dem til sjælland@foa.dk senest 10. april. På den Internationale Arbejdsmiljødag 28. april udtrækker hvert område én stjernestund, som præmieres med 2 biobilletter inkl. gulf. 12. april kl. 8.00: Tur til forbundshuset og Københavns Rådhus. Deltagerpris 200 kr. (kun for medlemmer) inkl. frokost og rådhuspandekager. Bus fra Slagelse, Sorø og Holbæk – se mere og tilmelding på foa.dk/sjælland. 1. maj: Se tid, sted og program sidst i april på foa.dk/sjælland. 17. maj kl. 8: Health & Rehap Scandinavia i Bella Center. Deltagerpris

100 kr. for medlemmer og 150 kr. for ledsagere inkl. frokost. Bus fra Slagelse, Sorø og Holbæk. Se mere og tilmelding på foa.dk/sjælland.

A-kasse. 10. april kl. 13.30 i Kalundborg: Café for ledige. Tilmelding på foa.dk/sjælland. 19. april kl. 17 i Holbæk: Efterlønsmøde – du er velkommen til at tage en ledsager med. Se mere og tilmelding på foa.dk/sjælland. 13.30 i Slagelse: Café for ledige. Tilmelding på foa.dk/sjælland. **Efterløn- og seniorklubben Holbæk.** Torsdage kl. 11.45: Bowling, Megabowl, Mellemvang 5, Holbæk. 9. april kl. 13: Mindfulness ved Gitte Alstrup. 7. maj kl. 10: Kør selv tur til Audebo Pumpestation. Pris 50 kr. og evt. 40 kr. til samkørsel. Tilmelding på 26 21 45 04 senest 1. maj til Marianne. 4. juni kl. 13: Lys i mørket – mit liv som blind ved Eva Melhof. **Efterløn- og seniorklubben Slagelse.** Mandage kl. 13: Bowling, SuperBowl, Bredegade 50, Slagelse. 18. april kl. 14: Tænk hvis vi bliver 100 år ved Helene Andersen.

#ipraktik

LÆR NOGET NYT OM DIN EGEN OG ANDRES ARBEJDS- PLADS

Deltag i den landsdækkende
Innovationspraktik i uge 37.

Tilmeld jer på coi.dk/ipraktik
senest 1. maj.

COI CENTER FOR
OFFENTLIG INNOVATION

Kontakt FOA

FOA, forbundshuset
Staunings Plads 1-3
1790 København V

Telefon: 46 97 26 26
Telefax: 46 97 23 00

Åbningstid
Mandag-torsdag: 8:30-16:00
Fredag: 8:30-15:00

FOA-afdelinger
Afd. 1: 46 97 11 00
foa1@foa.dk
Bornholm: 46 97 33 13

bornholm@foa.dk
Esbjerg: 76 10 93 50
esbjerg@foa.dk
Frederikshavn: 46 97 11 70
frederikshavn@foa.dk
Frederikssund: 46 97 12 00
frederikssund@foa.dk
Guldborgsund: 46 97 17 50
guldborgsund@foa.dk
Herning: 46 97 12 60
herning@foa.dk
Holstebro: 46 97 14 14
holstebro@foa.dk
Horsens: 46 97 14 55
horsens@foa.dk

Kolding: 46 97 15 76
kolding@foa.dk
KLS: 46 97 15 00
kls@foa.dk
Køge: 46 97 16 00
koege@foa.dk
Lillebælt: 46 97 36 10
lillebaelt@foa.dk
LFS: 35 44 45 46
lfs@lfs.dk
Lolland: 46 97 30 00
lolland@foa.dk
Mariagerfjord: 98 51 21 11
mariagerfjord@foa.dk
Nordjylland: 46 97 29 00

nordjylland@foa.dk
Nordsjælland: 46 97 33 90
nordsj@foa.dk
Odense: 46 97 18 00
odense@foa.dk
Randers: 46 97 19 00
randers@foa.dk
Roskilde: 46 97 19 90
roskilde@foa.dk
Silkeborg-Skanderborg:
46 97 20 20
silkeborg-skanderborg@foa.dk
Skive: 46 97 20 80
skive@foa.dk
Sjælland: 46 97 38 60

FOA bogshop

Få op til 25 % i rabat når du køber lærebøger til din social- og sundhedsuddannelse eller din uddannelse til pædagogisk assistent. Læs mere på foabogshop.dk

FOA
SAMMEN GØR VI FORSKELLEN

13. juni kl. 8.30: Tur til Bogen og Humle-magasinet. Pris medlemmer 350 kr. og ledsagere 450 kr. Tilmelding på foa.dk/sjaelland. 22. august: Tur til Dyrehavsbakken. Pris medlemmer 250 kr. og ledsagere 350 kr. Tilmelding på foa.dk/sjaelland. 29. aug.-2. sept.: Tur til Polen. Pris

medlemmer 2.700 kr. og ledsagere 3.000 kr. Tilmelding på foa.dk/sjaelland. **Efterløn- og seniorklubben Ringsted.** 5. april kl. 14: Bedstemor som vagabond ved Lis Ingemann. 3. maj kl. 14: Medens Mogens forsvinder ved Aase Helveg. 7. juni kl. 8.30: Tur til Thorsvang Samler-

museum. Pris medlemmer 275 kr. og ledsagere 375 kr. Tilmelding på foa.dk/sjaelland. **Efterløn- og seniorklubben Nordvest-sjælland.** 16. maj kl. 12: Bowling i StarBowl, Elmegade 16, Kalundborg. Pris 50 kr. Tilmelding på foa.dk/sjaelland. 26. juni: Tur til Sporvejsmuseet Skjoldenæsholm. Pris 200 kr. Tilmelding på foa.dk/sjaelland. Tur til Karen Blixen Museet og Dyrehavsbakken. Pris 250 kr. Tilmelding på foa.dk/sjaelland. **Ringsted Kongrescenter** – nye oplevelser med 10 % rabat til alle forestillinger, køb billetter via linket i nyhedsbrevene udsendt pr. mail. Telefon- og åbningstider. Mandag og tirsdag kl. 9-15, onsdag lukket, torsdag kl. 9-17 og fredag kl. 9-13 på 46 97 38 60, foa.dk/sjaelland, sjaelland@foa.dk. Akuttelefon faglig: 46 97 21 63 kl. 16-22 på hverdage. A-kassens callcenter: 46 97 10 10 kl. 16-20 på hverdage.

Skive Afdelingen. 5. april kl. 18.30: Generalforsamling i Fagforeningshuset, Jægervej 12, Skive. Flere informatio-

Du kan få mere information om arrangementerne på din lokale FOA-afdelings hjemmeside.

 Find det her
foa.dk/afdelingen

ner samt dagsorden udsendes senere.

Sønderjylland Seniorklub. 18 april: Bowling i Haderslev Bowlingcenter. Vi spiser fra kl. 13. Bowlingen starter kl. 15.00 til 16.00. Samkørsel fra FOA Rødekro, Brundevej 2 kl. 12. Ikke-medlemmer 220 kr. Tilmelding til afdelingen tlf. 46 97 35 00. senest 11. april. 16. maj: Besøg Søby Brunkulslejr. Bus afgang fra Brundevej 2, Rødekro kl. 9. Time Out Hammelev kl. 9.15. Ikke-medlemmer 250 kr. Tilmelding 9. maj til afdelingen på tlf. 46 97 35 00. Ret til ændringer forbeholdes. Medlemmer betaler 20 kr. for kaffen, ikke-medlemmer 30 kr. og betaler entréprisen ved arrangementer. Husk du er automatisk medlem af seniorklubben som efterløner og pensionist.

Forsideillustration:
Niels Åge Skovbo

Medlem af Danske Medier

 DANSKE MEDIERS
OPLAGSKONTROL

Tilsluttet Specialmediernes Oplagskontrol

Oplag: 188.927/7. årgang
Tryk: Color Print A/S
ISSN: 1901-0214

Redaktionen sluttet:
2. marts

Indlæg til 'det sker' sendes til Henriette Monrad, hmon@foa.dk
Frist til nummer 4: 12. april
Frist til nummer 5: 30. maj

Annoncer:
Dansk Mediaforsyning
Telefon: 70 22 40 88
dmfnet.dk

Annoncefrist:
Nummer 4: 25. maj

Annoncer og indstik, som er udsendt sammen med Fagbladet FOA, er ikke udtryk for FOAs anbefalinger.

Nummer 3 udkommer:
uge 18

Synspunkter fremsat i Fagbladet FOA er ikke nødvendigvis sammenfaldende med FOAs synspunkter.

Udgiver:

FOA

Staunings Plads 1-3
1790 København V
Telefon: 46 97 26 26
foa.dk
e-mail: foa@foa.dk

sjaelland@foa.dk
Social- og Sundhedsafdelingen:
46 97 22 22
sosu@foa.dk
Sydfyn: 46 97 27 27
sydfyn@foa.dk
Sydsjælland: 46 97 28 00
sydsj@foa.dk
Sønderborg: 46 97 34 00
soenderborg@foa.dk
Sønderjylland: 46 97 35 00
soenderjylland@foa.dk
Varde: 75 21 01 00
varde@foa.dk

Vejle: 75 82 52 88
vejle@foa.dk
Vendsyssel:
46 97 10 30/46 97 13 46
vendsyssel@foa.dk
Viborg: 46 97 30 30
viborg@foa.dk
Århus: 89 36 66 66
aarhus@foa.dk

PMF-afdelinger:
PMF afd. 1: 46 97 31 01
pmf-afd1@foa.dk
PMF afd. 4: 43 71 66 90
pmf-afd4@foa.dk

FOA/PMF Kbh. Syd:
46 97 28 50
kbhsyd@foa.dk
PMF Fyn: 46 97 13 13
pmffyn@foa.dk

PenSam
Jørgen Knudsens Vej 2
Postboks 282
3520 Farum

Telefon: 44 39 39 39
Telefax: 44 39 39 40
pensam.dk

quizen

Kan du dit fagblad?

Vær med i lodtrækningen om et gavekort til Coop Danmark til en værdi af 250 kroner.

Vi trækker lod blandt de indsendere, der har svaret rigtigt på flest spørgsmål. Du finder alle svar i dette nummer af Fagbladet FOA.

Send dit svar til: brevkasse@foa.dk senest 5. april. Du kan også besvare quizen på foa.dk/quiz. Kun medlemmer af FOA kan deltage i lodtrækningen.

Vinder af quizen i Fagbladet FOA nr. 1 blev Tanja Rasmussen, Farum.

1. Hvor mange penge fik Annie Espersen udbetalt i erstatning for erhvervsevnetab og men?

- A. 100.000 kroner
- B. Over 300.000 kroner
- C. Over 500.000 kroner

2. Hvor har både Janni Harbo og Tina Happel fået job efter et aktiveringsforløb?

- A. I Funder Plejecenter som social- og sundhedshjælpere
- B. De har ikke fået noget job og er stadig på dagpenge
- C. På en skole som børnehaver-klassemedhjælpere

3. Hvordan lyder et af rådene til at prutte om prisen på en vare?

- A. Lad som om du er ligeglad med varen
- B. Vær aggressiv
- C. Vær venlig

4. Hvad fik dagplejer Lene Madsen forhandlet med i prisen sidst hun købte bil?

- A. En Wunderbaum
- B. Et sæt vinterdæk og fælge
- C. En p-skive

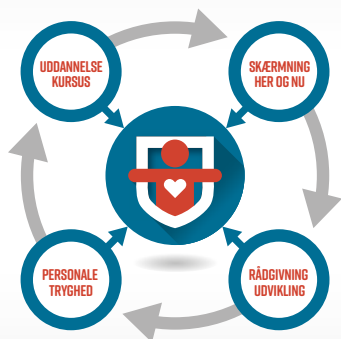

5. Vi er gået tæt på et af billederne i dette nummer af fagbladet FOA. Hvad forestiller det?

- A. Røde pølser
- B. Chilier
- C. Lakerede negle

Af Emilie Kristine Clausen

PÆDAGOGISK SIKKERHED®

Med konceptet Pædagogisk Sikkerhed®, arbejder vi med Voldsforebyggelse uden at gå på kompromis med støtte, pleje og omsorgen. Det gør vi bl.a. sammen med Region Nord, -Midt og -Syddanmark, samt Aarhus og Esbjerg Kommune.

Vi hjælper ved:

- Akut tilkald ved behov for skærmning.
- Akut tilkald ved behov for ekstra personale eller en vikar.
- Undervisning i bl.a. konflikthåndtering og fysiske nødværgeteknikker.
- Rådgivning ved svære borger problematikker.

Måske skulle I prøve et anderledes konflikthåndteringskursus næste gang?

Book evt. et uforpligtende møde for mere information. Ring eller send en sms på tlf. 7199 6322, med teksten "møde", så kontakter vi dig eller send en mail på post@s-t-o-p.nu.

VIKARSERVICE · TRYGHEDSSKABENDE PERSONALE

S · T · O · P

SIKKERHED · TRYGHED · OMSORG · PÆDAGOGIK

www.s-t-o-p.nu

Landsdækkende service: Tlf. 7199 3775 • post@s-t-o-p.nu

For **AKUT**
assistance

Tlf. 7060 5929

– hele døgnet,
hele ugen

NYHED

SKYD PAPEGØJEN **FÅ 3% I RENTE** PÅ DIN LØNKKONTO

NYE FOA
FORDELE

Selvfølgelig skal det kunne betale sig at have penge i banken.
Derfor kan du nu få 3% i rente* på din lønkonto.

Ring **44393953** og hør, hvordan du
kan få mere ud af dine penge i **PenSam Bank**

*Rentesatsen er variabel og gældende pr. 15. januar 2018. 3% i rente gælder op til 25.000 kr. (herefter 0,05%). For at få den høje rente skal du være medlem af FOA fagforening. Du skal blive helkunde og samle din privatøkonomi i PenSam Bank. Vi skal kunne kreditvurdere din økonomi i forhold til den samlede pakke. Nemkonto skal være oprettet i PenSam Bank.

PenSam

FOA

Kendte mærker og populære modeller - til arbejde og fritid!

Hos Praxis har vi et stort udvalg af netop de produkter,
som du har brug for. Se hele det store udvalg på **PRAXISWEAR.DK**

...gør din dag behagelig

TEE JAYS

Model 959611
Allround damejakke
Let figursyet. Str. S - XXL
Fås også til herrer -
model 959610
Før pris 599,-

Nu 479,20

OXYPAS

Model 920090
Maud
Kvalitet: Mesh
Farve: Lys grå -
Fuchsia - Hvid - Navy
Str. 36 - 42
Før pris 499,-

Nu 399,20

SKECHERS

Model 910040
Skechers GOwalk 4 - Exceed
Kvalitet: Tekstil. Farve: Blå
Før pris 799,-

Nu 639,20

Model 96305
Dame buks med elastik i livet og regulerbare
elastik-stropper i livet og ved fod.
2 - way stretch - Perfekt til arbejde,
fritid og sport.
88% polyamid/12% elestan
Str. XS/36 - 4XL/50
Før pris 499,-

Nu 399,20

BIRKENSTOCK

Model 940060
Arizona sort
Damesandal i skind med to
remme over vristen.
Farve: Sort
Før pris 699,-

Nu 559,20

Model 25410
Marina

Damesandal med
velcrolukning.
Kvalitet: Skind med
indersål af ruskind
Farve: Sort - Hvid - Denim
Størrelse: 36 - 42
Før pris 549,-

Nu 439,20

MERRELL

Model 900030
Merrell Siren Strap Q2
Kvalitet: Skind
Farve: Sort. Str. 36 - 42
Før pris 699,-

Nu 559,20

Tilbudet gælder til 15.04.2018 eller så længe lager haves. Fuld retur- og bytteret inden 30 dage.

Bestil på www.praxiswear.dk - eller 97 12 82 82

Praxis
Hammershusvej 16 i, 7400 Herning